

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

Spis treści:

1. Wykaz skrótów	5
2. Wstęp.....	6
2.1. Cel i zakres opracowania	6
2.2. Podstawy prawne	6
2.3. Charakterystyka Gminy	7
2.3.1. Położenie	7
2.3.2. Demografia	8
2.3.3. Warunki klimatyczne.....	10
2.3.4 Geologia i geomorfologia.....	10
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska.....	11
3.1. Dokumenty nadrzędne i cele	11
3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	11
3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.).....	12
3.1.3. Polityka ekologiczna państwa 2030	12
3.1.4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	14
3.1.5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	14
3.1.6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	15
3.1.7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	15
3.1.8. Strategia „Sprawne Państwo 2020”	15
3.1.9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	15
3.1.10. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	16
3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	16
3.1.12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	16
3.1.13. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.....	16
3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Mieleckiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.....	19
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	21
5. Ocena stanu środowiska	24
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	24
5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza.....	24
5.1.2 System gazowniczy	28
5.1.3 Jakość powietrza	29
5.1.4 Zagadnienia Horyzontalne.....	37
5.1.5 Analiza SWOT	38
5.2. Zagrożenia hałasem	40
5.2.1. Stan wyjściowy	40
5.2.2. Źródła hałasu	40
5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	43

5.2.4. Analiza SWOT	44
5.3. Pola elektromagnetyczne	45
5.3.1. Stan wyjściowy	45
5.3.2. Źródła oraz poziomy promieniowania elektromagnetycznego	46
5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	49
5.3.4. Analiza SWOT	50
5.4. Gospodarowanie wodami.....	51
5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe.....	51
5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne.....	53
5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe	55
5.4.4. Jakość wód - wody podziemne.....	57
5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne.....	58
5.4.6. Analiza SWOT	61
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	63
5.5.1. Zaopatrzenie w wodę	63
5.5.2. Sieć kanalizacyjna	63
5.5.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	66
5.5.4. Analiza SWOT	67
5.6. Zasoby geologiczne.....	68
5.6.1. Stan aktualny.....	68
5.6.2. Przepisy prawne	69
5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	70
5.6.4. Analiza SWOT	71
5.7. Gleby	72
5.7.1. Stan wyjściowy	72
5.7.2. Zagadnienia Horyzontalne.....	74
5.7.3. Analiza SWOT	75
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	76
5.8.1. Stan wyjściowy	76
5.8.2. Zagadnienia Horyzontalne.....	79
5.8.3. Analiza SWOT	81
5.9. Zasoby przyrodnicze	82
5.9.1. Formy ochrony przyrody.....	82
5.9.2. Korytarze ekologiczne	91
5.9.3. Lasy	92
5.9.4. Zagadnienia Horyzontalne.....	95
5.9.5. Analiza SWOT	96
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami.....	97

5.10.1. Stan aktualny	97
5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne.....	97
5.10.3. Analiza SWOT	98
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	99
6.1. Wyznaczone cele i zadania	99
7. System realizacji programu ochrony środowiska	122
7.1. Współpraca z interesariuszami.....	122
7.2. Sprawozdawczość.....	123
7.3. Monitoring realizacji programu	123
7.4. Źródła finansowania	123
7.4.1. Fundusze krajowe	124
7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej.....	125

1. Wykaz skrótów

Tabela 1. Słownik skrótów.

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IMGW-PIB	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy
ITD	Inspekcja Transportu Drogowego
IUNG-PIB	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PODR	Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSG	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPO	Regionalny program operacyjny
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka
ZMŚP	Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy do roku 2028.

2.2. Podstawy prawne

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne

---

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1101).

programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

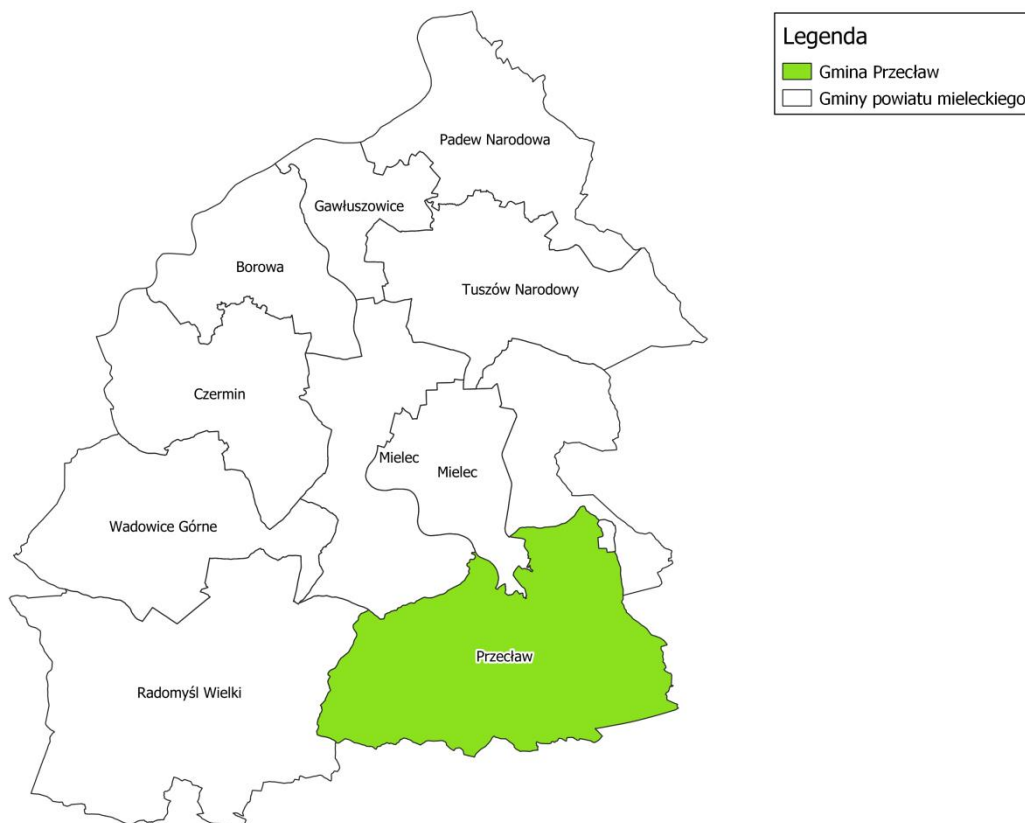
Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

2.3. Charakterystyka Gminy

2.3.1. Położenie

Przecław jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części Województwa Podkarpackiego, w powiecie mieleckim. Gmina Przecław od północy graniczy z Gminą oraz Miastem Mielec, od zachodu z Gminą Radomyśl Wielki, od południa z Gminą Żyraków, Ostrów oraz Dębica, natomiast wschodnią granicę gminy stanowi Gmina Niwiska.

Rysunek 1. Położenie Gminy Przecław na tle powiatu mieleckiego.

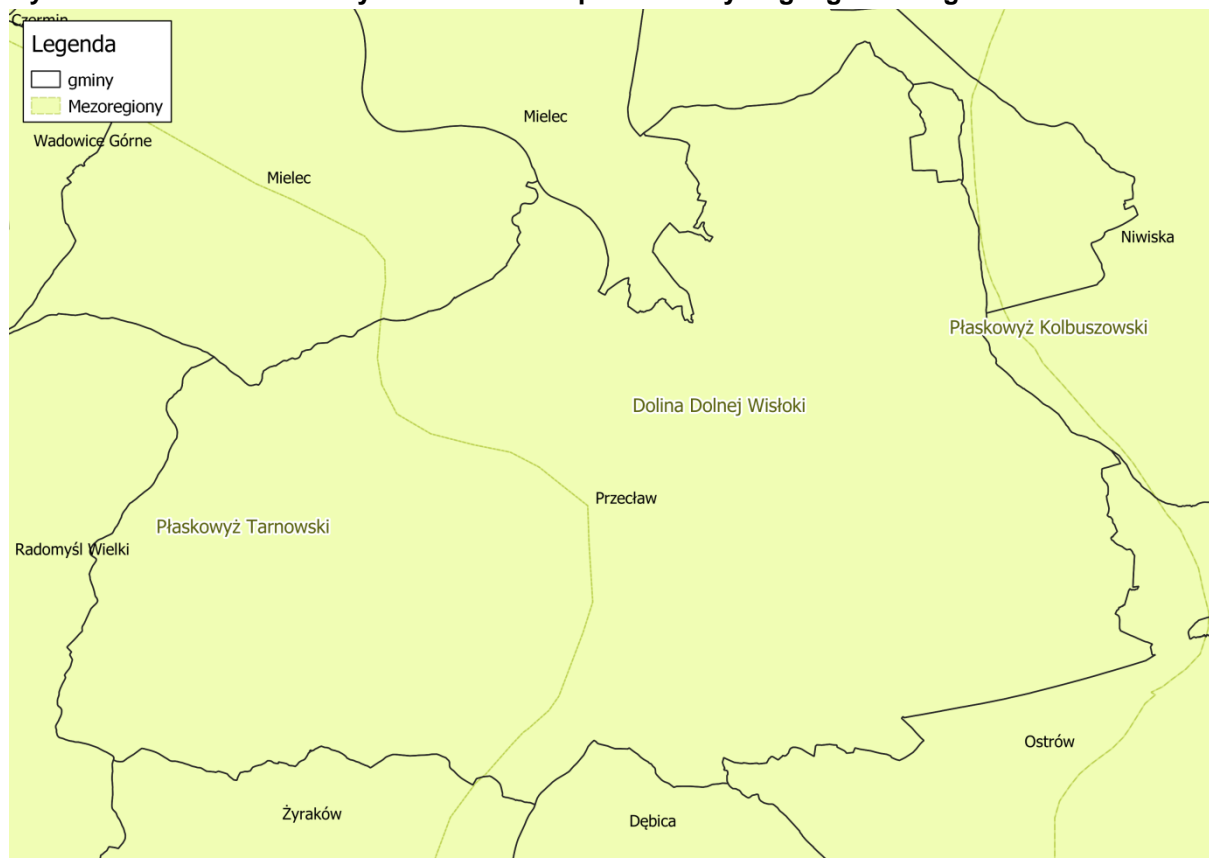

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski Gmina Przecław leży w obrębie następujących jednostek²:

1. Megaregion Karpaty, Podkarpackie i Nizina Panońska:
  - Prowincja Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym:
    - Podprowincja Podkarpacie Północne:
      - Makroregion Kotlina Sandomierska:
        - Mezoregion Płaskowyż Tarnowski;
        - Mezoregion Dolina dolnej Wisłoki.

Rysunek 2. Położenie Gminy Przecław na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

2.3.2. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 roku Gminę Przecław zamieszkiwało 12 003 mieszkańców, z czego 5 953 to mężczyźni a 6 050 kobiety. Informacje na temat demografii gminy zebrano w tabeli poniżej.

² Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data.

Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2019 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	12 003
Liczba mężczyzn	osoba	5 953
Liczba kobiet	osoba	6 050
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	89
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	102
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	21,7
W wieku produkcyjnym	%	61,6
W wieku poprodukcyjnym	%	16,7

źródło: GUS.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Gminy Przeclaw zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2019 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	269
Mężczyźni	osoba	117
Kobiety	osoba	152
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	3,6
Mężczyźni	%	3,0
Kobiety	%	4,4

źródło: GUS.

2.3.3. Warunki klimatyczne³

Region przeclawski leży w obrębie Kotliny Sandomierskiej. Charakterystyczną cechą tego obszaru są małe wysokości względne i minimalne spadki. Obszar gminy zalicza się do klimatu podgórskich nizin i kotlin. Klimat jest tu umiarkowanie wilgotny ze średnią roczną temperaturą 8 °C, ze średnim rocznym zachmurzeniem na poziomie 64% i długim okresem wegetacyjnym – 215 dni. Średni roczny opad kształtuje się na poziomie 580-720 mm, w tym opady śniegu stanowią 20% (średnia grubość pokrywy śnieżnej to 10 cm). Prędkość wiatrów z reguły zachodnich i południowo – zachodnich, wahają się w granicach od 2,5 do 3,4 m/s. Niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym na tym terenie jest występowanie inwersji termicznej, powodującej mgły oraz przymrozki w okresie wegetacyjnym. Dość krótko natomiast (średnio 60 dni w roku) utrzymuje się pokrywa śnieżna. Ciepłe lata, łagodne zimy, duże nasłonecznienie, długi okres wegetacyjny z dostateczną ilością opadów sprzyjają rolnictwu. Są też poważnym atutem w rozwoju turystyki.

2.3.4 Geologia i geomorfologia⁴

Pod względem geologicznym Gmina Przeclaw położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, które zbudowane jest z utworów trzecio- i czwartorzędowych. Utwory powstałe w trzeciorzędzie leżą bezpośrednio na starszym silnie zerodowanym prekambryjskim podłożu, wykształconym jako ility krakowieckie, zalegające na różnych głębokościach. Trzeciorzędowe utwory to morskie osady miocenu o miąższości kilkuset metrów. Układ utworów czwartorzędowych zalega na zerodowanych ility, jest prosty i przejrzysty. Całą zachodnią część gminy pokrywają utwory zwałowe. Są to piaskowce polodowcowe okalające płat glin zwałowych okolicy Radomyśla. Gliny zwałowe zalegają w okolicy Łączek Brzeskich. Część wschodnią (Biały Bór, Dobrynin, Rzemień) zajmują terasy akumulacyjne Wisłoki wieku plejstoceńskiego. Mają charakter piaszczysty. Środek gminy to holocenijska dolina Wisłoki wypełniona pospółkami i piaskami przykrytymi madami rzecznyymi.

---

³ Strategia Rozwoju Gminy Przeclaw na lata 2016 – 2026.

⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przeclaw. Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Gminy - Część I wraz z I Zmianą Studium.

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w innych dokumentach lokalnych.

3.1. Dokumenty nadrzędne i cele

Uwarunkowania wspólnotowe

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Zgodność celów, zawartych w VII Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb gminy.

3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne;
- Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych;
- Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce;
- Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii;
- Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki;
- Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach;
- Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta;
- Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
  - a. Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny.
2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
  - a. Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miast;
  - b. Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich.
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Transport
  - a. Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
  - b. Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.
4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Energia
  - a. Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju;
  - b. Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej;
  - c. Kierunek interwencji – Rozwój techniki.
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Środowisko
  - a. Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód;
  - b. Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
  - c. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego
  - d. Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją;
  - e. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi;
  - f. Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami;
  - g. Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

3.1.3. Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020

(z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

1. **Cel szczegółowy I:** Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

2. **Cel szczegółowy II:** Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

3. **Cel szczegółowy III:** Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

4. **Cel horyzontalny I:** Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji:

5. **Cel horyzontalny II:** Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

3.1.4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej;
- Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii;
- Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich;
- Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

3.1.5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

- a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych:
  - Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu;
  - Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji;
  - Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych).
- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki:
  - Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych.

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki:
  - Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej;
  - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu;
  - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW);
  - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością.

- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia:
- Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów;
  - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

3.1.6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

1. Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
2. Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.1.7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:
  - a. Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;
  - b. Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

3.1.8. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
  - a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju:
    - Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego;
    - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego;
    - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych
  - a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów:
    - Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw.
  - b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych:
    - Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi.
3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
  - a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego:
    - Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego:
  - a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej:
    - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce.

2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego:

- Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną;
- Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa;
- Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa;
- Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.10. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:

- a. Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
- b. Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:

- a. Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej:

- a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

3.1.12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

- a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej:
  - Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

3.1.13. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej:

- Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
- Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.

2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
  - Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego.
3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła
  - a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii.
4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
  - a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych.
5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw:
  - a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
  - b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
  - c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
  - d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,;
  - e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.
6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii:
  - a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen.
7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko:
  - a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
  - b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
  - c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;

- d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;
- e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 jest spójny z Programem Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2017-2019 z perspektywą do 2023 r. oraz Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Mieleckiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024, ich celami oraz kierunkami interwencji w nich określonymi.

3.1.13. Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2017-2019 z perspektywą do 2023 r.

1. Obszar interwencji - Gospodarowanie wodami:
  - Cel: Minimalizacja skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla województwa podkarpackiego;
2. Obszar interwencji - Gospodarka wodno-ściekowa:
  - Cel: Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zaspokojenie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę przeznaczoną do celów bytowo- gospodarczych oraz rekreacyjno-turystycznych;
3. Obszar interwencji - Ochrona klimatu i jakości powietrza:
  - Cel: Poprawa i utrzymanie wymaganej prawem jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu i krajowego celu redukcji narażenia do roku 2020 oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez sukcesywną redukcję emisji gazów cieplarnianych;
4. Obszar interwencji - Zagrożenie hałasem:
  - Cel: Poprawa klimatu akustycznego;
5. Obszar interwencji - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
  - Cel: Zmniejszenie masy odpadów składowanych na składowiskach oraz zwiększenie udziału przygotowania do ponownego użycia i recyklingu surowców wtórnych i odzysku energii z odpadów;
6. Obszar interwencji - Zasoby przyrodnicze:
  - Cel: Zachowanie, ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ochrona zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;

7. Obszar interwencji - Zagrożenie poważnymi awariami:
  - Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom województwa podkarpackiego, w tym zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz ograniczenie ich skutków;
8. Obszar interwencji - Gleby:
  - Cel: Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz remediacja, rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
9. Obszar interwencji - Zasoby geologiczne:
  - Cel: Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją i prowadzeniem prac poszukiwawczych;
10. Obszar interwencji - Promieniowanie elektromagnetyczne:
  - Cel: Ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Mieleckiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.

1. Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza:
  - Cel: Poprawa jakości powietrza;
2. Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem:
  - Cel: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców powiatu;
3. Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne:
  - Cel: Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko;
4. Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami:
  - Cel: Ochrona przed powodzią i suszą;
  - Cel: Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód;
5. Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa:
  - Cel: Optymalizacja zużycia wody;
  - Cel: Racjonalna gospodarka ściekowa;
6. Obszar interwencji: Zasoby geologiczne:
  - Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż;
7. Obszar interwencji: Gleby:
  - Cel: Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;
8. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
  - Cel: Racjonalna gospodarka odpadami;

9. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze:

- Cel: Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie walorów przyrodniczych powiatu;
- Cel: Zwiększenie lesistości;

10. Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami:

- Cel: Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym dokumencie, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia *Programu*, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów (do 2028 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Gminy Przeclaw do roku 2028.

Charakterystyka

W tej części opracowania przedstawiony został krótki opis gminy omawiający jej położenie, klimat, demografię oraz budowę geologiczną.

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Gminy Przeclaw. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Jakość powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

- Hałas (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Promieniowanie elektromagnetyczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Wody powierzchniowe i podziemne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zasoby geologiczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gleby (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gospodarka odpadami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zagrożenia poważnymi awariami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 7. System realizacji programu ochrony środowiska, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną – emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy,
- Emisję przemysłową – związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych,
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania,

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;
Dioksyny	Spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	Spalanie odpadów, niecałkowite spalanie paliw

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów. Ich wpływ na organizmy żywe przedstawiono poniżej:

- **Pył zawieszony** - Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, które mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła.
- **Dwutlenek siarki** - Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje uszkodzenie dróg oddechowych.
- **Tlenki azotu** - Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększają prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkadzają komórki układu immunologicznego w płucach.

- **Tlenek węgla** - Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobiną tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.
- **Ozon** - Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyścielające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.
- **Dioksyny** - Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy.
- **WWA** - Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszać odpowiedź immunologiczną organizmu.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego;
- Rozwój wykorzystania OZE;
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii;
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców;
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami;
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu;
- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych;
- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków,
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie;
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego;
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu;
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu;
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego;

- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu;
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji;
- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki;
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych;
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych

Głównymi źródłami tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza jest:

- spalanie paliwa stałego (węgiel, drewno opałowe, ekogroszek);
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Gminy Przeclaw głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Drogi wojewódzkie:
  - Droga wojewódzka nr 985;
  - Droga wojewódzka nr 986;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinventaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: J. Jakubowski „Motoryzacja a środowisko”

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja przemysłowa

Zgodnie z informacjami, udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe w Mielcu, na terenie Gminy Przeclaw znajduje się jeden podmiot posiadające aktualne pozwolenia na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza oraz jeden podmiot posiadający pozwolenie zintegrowane:

- Zakład Przetwórstwa Mięsnego "KABANOS" Sp. z o.o., ul. Wenecka 20, 39-320 Przeclaw – pozwolenie na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza;
- Cegielnia „PRZECŁAW” Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy mgr Beata Wójcik, Tuszyma 139, 39-321 Tuszyma (instalacja do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania , o zdolności produkcyjnej ponad 75 ton na dobę).

Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłujących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również

w zakresie tej definicji zwiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu),
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania,
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy,
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie,
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek,
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC),
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych.

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy),
- źródła liniowe (transportery taśmowe),
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstojniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe),
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

5.1.2 System gazowniczy

Dystrybucją gazu na terenie Gminy Przeclaw zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. (Oddział Zakład Gazowniczy w Jaśle). Przez obszar gminy bieżą dwa gazociągi o średnicy 200 mm (Komorów-Tuszyna oraz Nagawczyna-Tuszyna). Charakterystykę sieci gazowej Gminy Przeclaw przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej Gminy Przeclaw.

Wskaźnik	Jednostka	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej	metr	120 039
Czynne przyłącza do budynków	szt.	2 092
Odbiorcy gazu	gosp.	1822
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	276

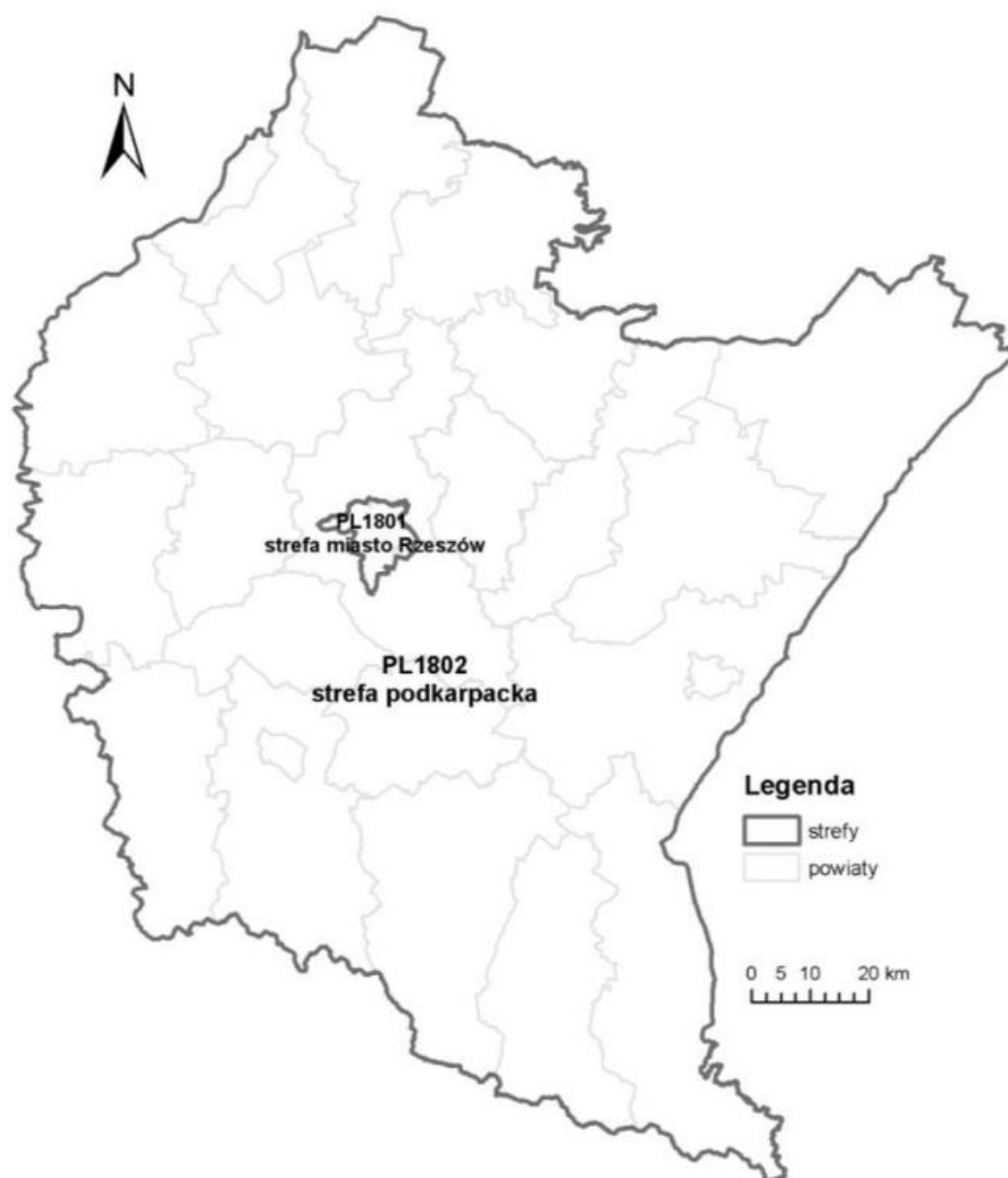
źródło: PSG S.A.

5.1.3 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 t.j. z późn zm.), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego wyznaczono 2 strefy:

- Miasto Rzeszów (kod strefy: PL1801);
- strefę podkarpacką (kod strefy: PL1802).

Rysunek 3. Podział województwa podkarpackiego na strefy ochrony powietrza.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019

Wynik oceny strefy podkarpackiej za rok 2019, w której położona jest Gmina Przecław, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu;
- dwutlenku siarki;
- ozonu;
- tlenku węgla;
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM2,5;
- pyłu PM10;
- benzo(a)pirenu.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie, w roku kalendarzowym 2019 na terenie Gminy Przecław wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

1. **NO₂** (nr CAS 10102-44-0) Sa=10-12 µg/m³
2. **SO₂** (nr CAS 7446-09-5)*: Sa= 3 – 4 µg/m³
3. **Pył zawieszony PM10**: Sa= 27,0 µg/m³
4. **Pył zawieszony PM2,5**: Sa= 20,0 µg/m³
5. **Benzen** (nr CAS 71-43-2):Sa= 0,9-2 µg/m³

*poziom dopuszczalny dla SO₂ jest określony dla potrzeb oceny jedynie wartości średniorocznych pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami powyżej 100 tys. mieszkańców.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez RWMŚ w Rzeszowie, na terenie Gminy Przecław, w roku 2019 wystąpiły przekroczenia poziomu średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu oraz poziomu długoterminowego stężenia ozonu.

Tabela 7. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom dopuszczalny			
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem 	<u>ochrona zdrowia</u> dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2,5
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> • określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, • opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, 	zawartości ołowiu Pb w pyłe PM10 <u>ochrona roślin</u>

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
		<ul style="list-style-type: none"> kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych 	dwutlenek siarki SO ₂ tlenek azotu NO _x

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Tabela 8. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom docelowy			
A	nie przekraczający poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego 	<u>ochrona zdrowia</u> arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, benzo(a)piren B(a)P w pyłe PM10 ozon O ₃ <u>ochrona roślin</u> ozon O ₃
C	powyżej poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu 	

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Poziom stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego			
D1	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego 	Ozon O ₃
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020 	

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy podkarpackiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa podkarpacka	A	A	A	A	A ⁵	C	A	A	A	A	C	C

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019

Poziomy docelowe stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy podkarpackiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone. Przekroczony był, natomiast poziom celu długoterminowego stężenia ozonu. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy podkarpackiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 11. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa podkarpacka	A	A	D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019

Jak wynika z „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019” na terenie strefy podkarpackiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku przekroczenie stężenia średniorocznego pyłu PM10, pyłu2,5 oraz wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyle PM10. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2019 r. na obszarze strefy podkarpackiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego. Zarówno w przypadku kryterium ochrony zdrowia jak i roślin, przekroczony został poziom celu długoterminowego stężenia ozonu.

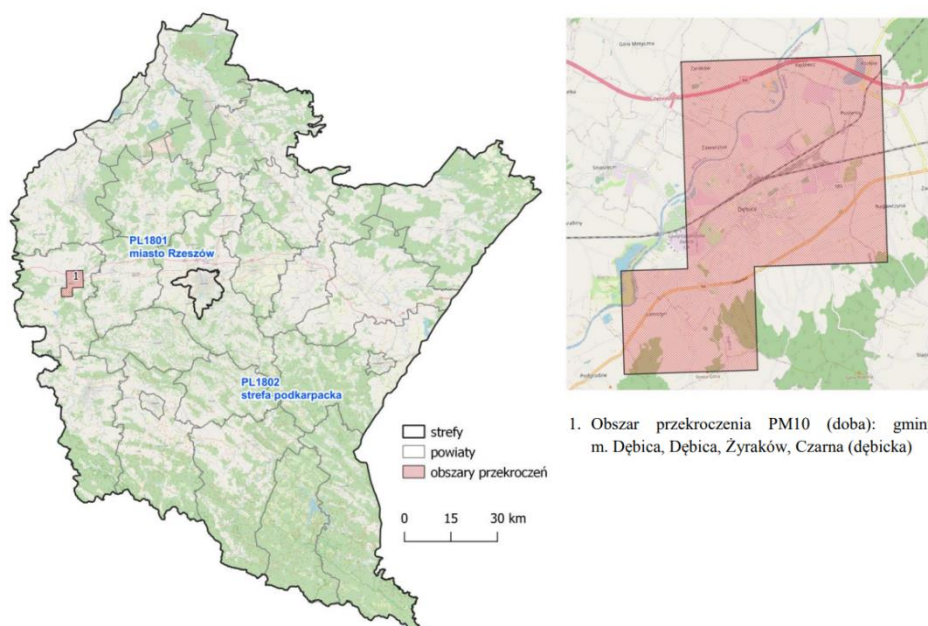
Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Zgodnie z itp. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę podkarpacką i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla pyłu PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, a także celu długoterminowego stężenia ozonu.

⁵ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

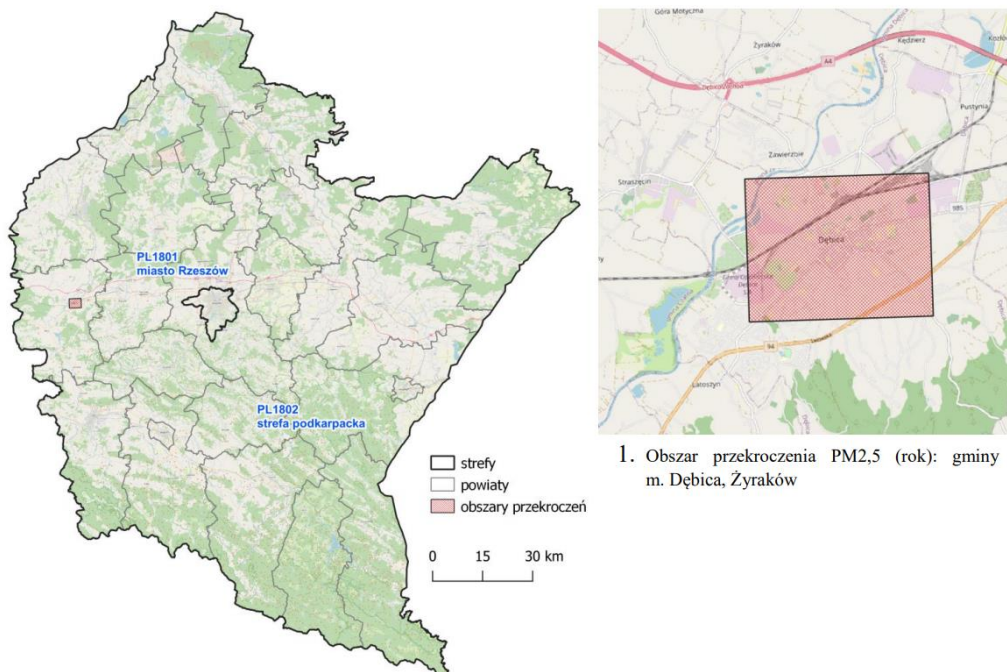

Rysunek 4. Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.

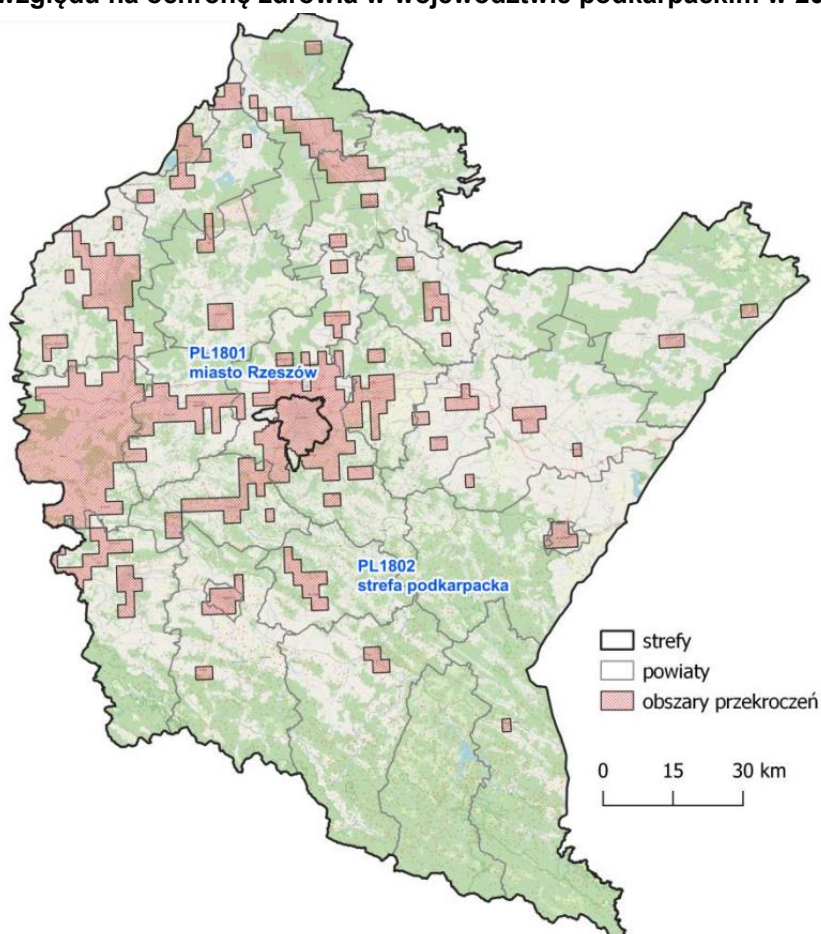
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 5. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.

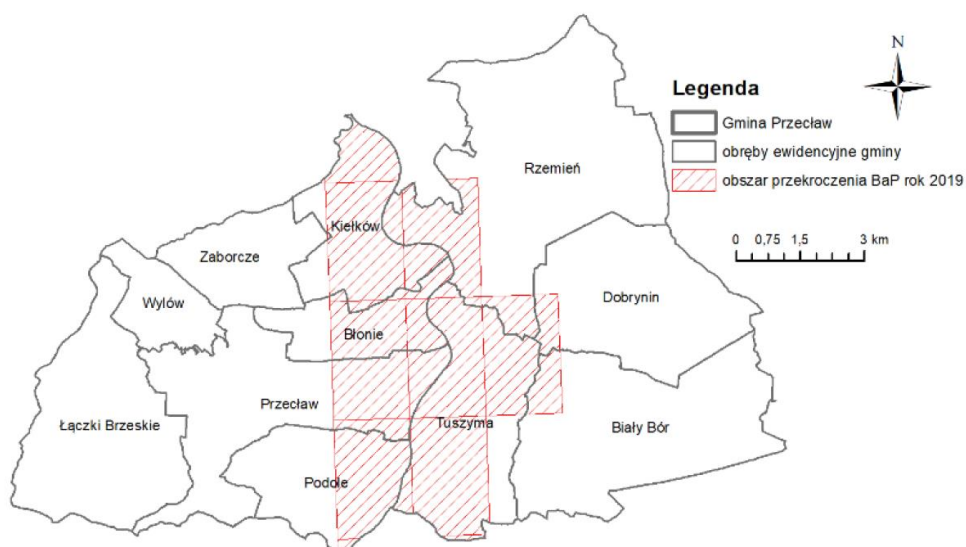
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 6. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019

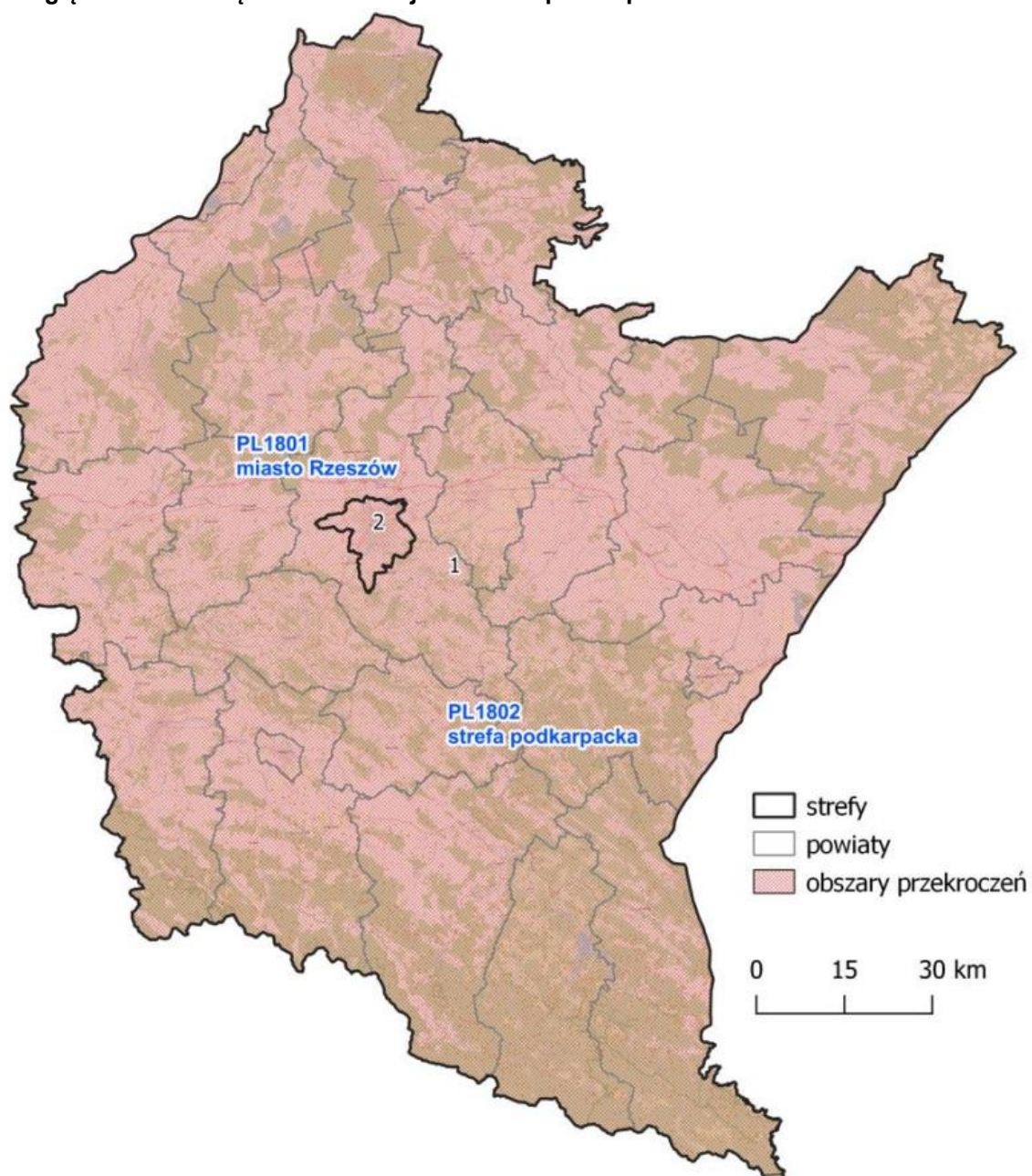
Rysunek 7. Wyznaczony obszar przekroczenia w zakresie benzo(a)pirenu na terenie Gminy Przeclaw w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB.

źródło: RWMS w Rzeszowie

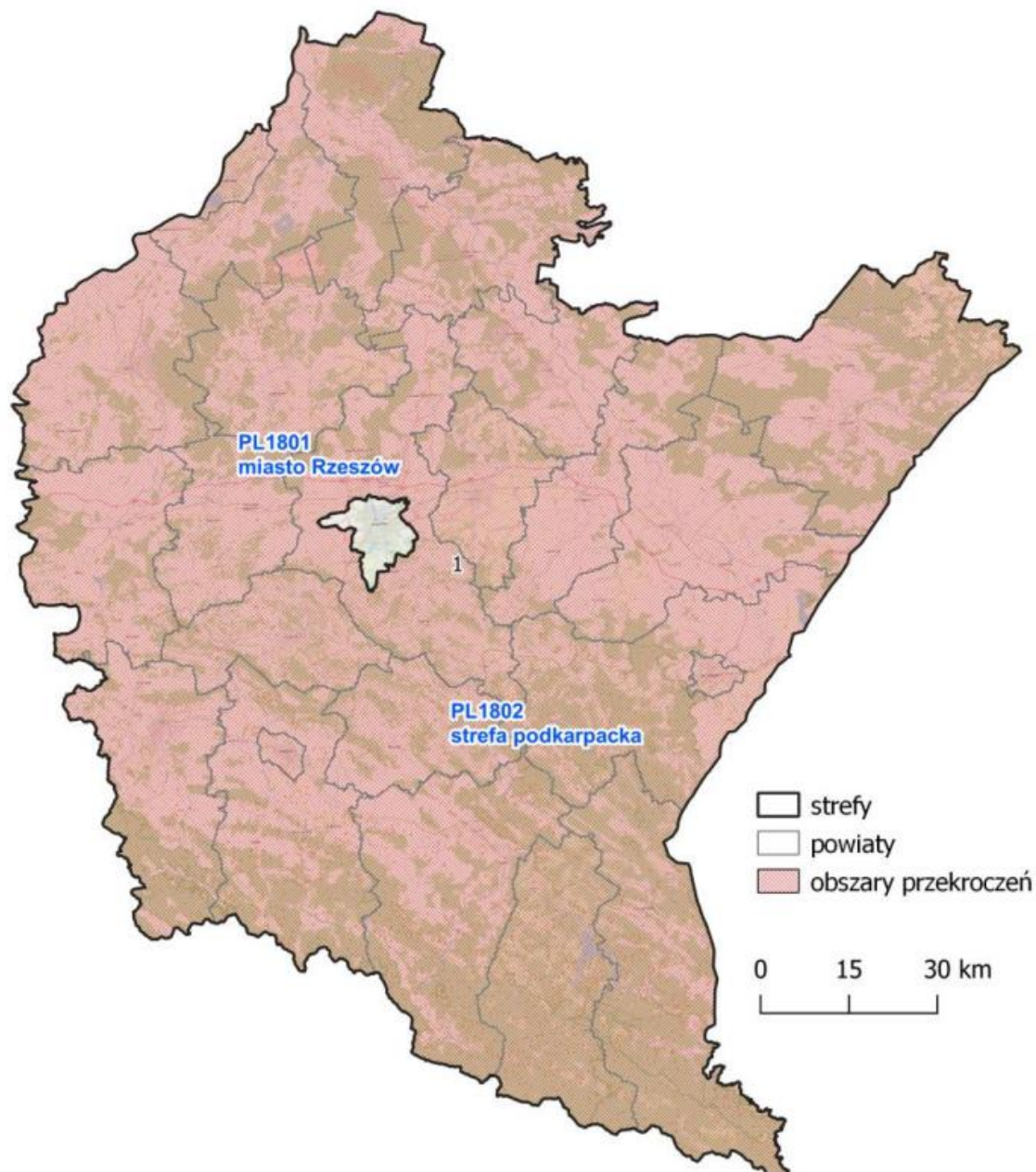

Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O_3 ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019.

Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń celu długoterminowego dla wartości AOT40 O₃ określonego ze względu na ochronę roślin w województwie podkarpackim w 2019 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2019.

Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz Plan Działań Krótkoterminowych

Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz Plan Działań Krótkoterminowych został przyjęty uchwałą nr XXVII/463/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.

Na terenie Gminy Przeclaw, zidentyfikowano obszary przekroczenia średniorocznego poziomu B(a)P. Zadania krótkoterminowe wyznaczone w ramach *Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz Planu Działań Krótkoterminowych*:

POZIOM 1 (kolor żółty - ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego):

- Informacja o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego;
- Stosowanie się do ustawowego zakazu spalania odpadów w instalacjach do tego nieprzystosowanych;
- Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem;
- Realizacja działań określonych w Programie ochrony Powietrza.

POZIOM 2 (kolor pomarańczowy - ryzyko przekroczenia poziomu informowania):

- Informacja o ryzyku przekroczenia poziomu informowania;
- Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli;
- Kontrola przestrzegania zakazu palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy);
- Zakaz palenia w kominkach;
- Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem;
- Zakaz używania kotłów węglowych/na drewno jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazują inny sposób ogrzewania pomieszczeń;
- Stosowanie się do ustawowego zakazu spalania odpadów w instalacjach do tego nieprzystosowanych;

POZIOM 3 (kolor czerwony - ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego):

- Informacja o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego;
- Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej;
- Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego;
- Wzmocnienie kontroli przestrzegania zakazu palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy);
- Zakaz palenia w kominkach;
- Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem;
- Stosowanie się do ustawowego zakazu spalania odpadów w instalacjach do tego nieprzystosowanych;
- Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miast;
- Upięknienie ruchu kołowego w mieście.

5.1.4 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA, zamieszczonymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*, na przestrzeni następných lat warunki klimatyczne Polski zmieniają się. Przewidywane jest zwiększenie się średniej rocznej temperatury ilości dni upalnych (z temperaturą powyżej 25° C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0° C.

Efektom tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej.

Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych.

Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań gmin jest zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców – zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w Województwie Podkarpackim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w Województwie Podkarpackim funkcjonuje 17 stacji pomiarowych. Prowadzą one monitoring w sposób automatyczny lub manualny.

5.1.5 Analiza SWOT

Jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak przekroczeń dopuszczalnych norm powietrza w przypadku pyłu PM10, PM2,5, SO₂, NO₂, CO; C₆H₆; Pb; As; Cd oraz Ni.	<ul style="list-style-type: none"> Zagrożenie z liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń; Spalanie w piecach paliwa niskiej jakości oraz odpadów; Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, Przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza w przypadku B(a)P.

Jakość powietrza	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej nowoczesnym systemem (w tym OZE); • Termomodernizacja budynków znajdujących się na terenie gminy; • Tworzenie ścieżek rowerowych; • Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące zagrożeń związanych ze spalaniem w piecach paliw niskiej jakości oraz odpadów.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby samochodów; • Niska świadomość mieszkańców dotycząca zjawiska tzw. „niskiej emisji”; • Spalanie w kotłach odpadów oraz paliw o niskiej jakości; • Korzystanie z przestarzałych kotłów na paliwa stałe.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LA_{eq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $LA_{eq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< LA_{eq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< LA_{eq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $LA_{eq} > 70$ dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LA_{eqD} w porze dziennej i LA_{eqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 68 dB, w porze nocnej 45–60 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w Miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na terenie Gminy Przeclaw głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Drogi wojewódzkie:
  - Droga wojewódzka nr 985;
  - Droga wojewódzka nr 986;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

W ostatnich latach, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, nie prowadzono badań środowiska akustycznego na terenie Gminy Przeclaw.

W 2016 roku Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie zlecił wykonanie map akustycznych dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu pojazdów powyżej 3 mln rocznie. Badania hałasu drogowego objęły także odcinek drogi wojewódzkiej nr 985 Tuszyma – Dębica. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 13. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku dla wskaźnika L_{DWN} .

	DW 985 Tuszyma - Dębica			L_{DWN} [dB]	
	do 5 dB	> 5 – 10 dB	> 10 – 15 dB	> 15 – 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	Niedobry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,036	0	0	0	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie	34	0	0	0	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie	92	0	0	0	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa Akustyczna dla drogi wojewódzkiej nr DW985 Tuszyma – Dębica na terenie powiatu mieleckiego i dębickiego

Tabela 14. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku dla wskaźnika L_N.

	DW 985 Tuszyma - Dębica			L _N [dB]	
	do 5 dB	> 5 – 10 dB	> 10 – 15 dB	> 15 – 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	Niedobry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,052	0	0	0	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie	38	0	0	0	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie	96	0	0	0	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa Akustyczna dla drogi wojewódzkiej nr DW985 Tuszyma – Dębica na terenie powiatu mieleckiego i dębickiego

Jak wynika z badań poziomów hałasu, przeprowadzonych w okolicach drogi wojewódzkiej nr 985, mogą wystąpić przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu sięgające 5 dB.

Hałas kolejowy

Przez Gminę Przeclaw przebiega fragment linii kolejowej nr 25 relacji Łódź Kaliska – Dębica. W związku z jej istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej. Jednak biorąc pod uwagę ilość pociągów przemieszczających się torowiskami zagrożenie hałasem jest niewielkie.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również,

intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w miastach gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie klimatu akustycznego można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie, powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń, dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania jego skutków.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów dźwięku w Województwie Podkarpackim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Ponadto zarządcy dróg krajowych oraz wojewódzkich zobowiązani są do sporządzenia map akustycznych dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów na rok.

5.2.4. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku dotyczy okolic ciągów komunikacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Natężenie ruchu komunikacyjnego; Przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu wzdłuż dróg wojewódzkich.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie poziomu dźwięku wzdłuż ciągów komunikacyjnych; Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych; Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego odległości od źródeł hałasu. 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększająca się ilość samochodów.

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Stan wyjściowy

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne;
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia);
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne);
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448). Zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określony w załączniku do powyższego rozporządzenia przedstawiono poniżej.

Tabela 15. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Częstotliwość pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1 50 Hz	1000	60	ND

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448)

Gdzie:

- Oznaczenia:
  - ND – nie dotyczy.
- Objasnienia:
  - 50 Hz – częstotliwość sieci elektroenergetycznej;
  - parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumna 2 i 3 w tabeli 1) reprezentują graniczne wartości skuteczne natężenia pola elektrycznego E i magnetycznego H.

Tabela 16. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f 0,5	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448)

Gdzie:

- Oznaczenia:
  - f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”.
  - ND – nie dotyczy.
- Objasnienia:
  - Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

5.3.2. Źródła oraz poziomy promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Gminy Przeclaw źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne, urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Wykaz instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne, zlokalizowanych na terenie Gminy Przeclaw, przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 17. Wykaz instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne na terenie Gminy Przeclaw.

Prowadzący instalację	Lokalizacja instalacji
Orange Polska S.A., AL. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	Łączki Brzeskie 34, 39-320 Przeclaw
Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61 A, 04-028 Warszawa	
Polkomtel Infrastruktura Sp. z o. o. , ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa	
T-MOBILE POLSKA S.A., ul. Marynarska 12, 06-674 Warszawa	Tuszyma 147, 39-321 Tuszyma
Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61 A , 04-028 Warszawa	
Polkomtel Infrastruktura Sp. z o. o., ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa	
P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	Rzemień 65, 39-322 Rzemień (komin Cegielni CEKOBR)
Polkomtel Sp. z o. o. , ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa	Rzemień 243, 39-322 Rzemień

źródło: Starostwo Powiatowe w Mielcu

W ostatnich latach, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, nie prowadzono badań poziomów pól elektromagnetycznych, na terenie Gminy Przeclaw. W celu zobrazowania sytuacji, posłużono się wynikami pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych, na terenie województwa podkarpackiego, przeprowadzonymi w roku 2019. Zostały one zebrane w tabeli poniżej.

Tabela 18. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa podkarpackiego w roku 2019.

Lp.	Adres	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik [V/m]
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.				
1	Rzeszów, osiedle Przybyszówka, ul. Dębicka 170	21.946083	50.053389	0,19+/-0,06
2	Rzeszów, osiedle 1000 - lecia, ul. Kosynierów 3	22.005861	50.046444	0,29+/-0,1
3	Rzeszów, osiedle Staromieście, ul. Skrajna 1	21.996722	50.061806	0,35+/-0,12
4	Rzeszów, osiedle Dąbrowskiego, ul. Marii Curie-Skłodowskiej 2	21.986556	50.024528	0,28+/-0,1
5	Rzeszów, osiedle Mieszka I, ul. Monte Cassino 10	22.021	50.037361	2,4+/-0,82
6	M. Krosno, osiedle Markiewicza, ul. Mickiewicza 22	21.778972	49.686278	0,38+/-0,13
7	M. Krosno, osiedle Turaszówka, ul. Wyspiańskiego 20	21.711528	49.719333	0,14+/-0,05
8	Mielec, osiedle Dziubków, ul. Partyzantów 9B	21.472139	50.293361	0,2+/-0,07
9	Mielec, osiedle Kazimierza Wielkiego, ul. Piastowska 15	21.450028	50.290917	0,21+/-0,07

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Adres	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik [V/m]
10	Przemyśl, osiedle Kazanów, ul. Opalińskiego 13	22.782528	49.798194	0,13+/-0,04
11	Przemyśl, os. Budy Małe, ul. Żwirki i Wigury 51	22.760806	49.802167	<0,4
12	Przemyśl, osiedle Garbarze, ul. Brudzewskiego 14	22.782528	49.789028	0,25+/-0,08
13	Stalowa Wola, osiedle Widok, ul. Niemcewiczka 2	22.053778	50.583639	0,1+/-0,04
14	Stalowa Wola, osiedle Centralne, ul. Okulickiego 14	22.059722	50.572056	0,3+/-0,1
15	Stalowa Wola, osiedle Pławo, ul. Poniatowskiego 33	22.065111	50.574111	0,4+/-0,14
Pozostałe miasta				
1	Tarnobrzeg, osiedle Przywiśle, ul. Niepodległości 4	21.663 861	50.568 583	0,35+/-0,12
2	Tarnobrzeg, osiedle Młodych, ul. Wyspiańskiego 14	21.675 306	50.568 833	0,5+/-0,17
3	Dębica, osiedle Rzeszowska Północ, ul. Rzeszowska 83	21.425 611	50.054 444	0,3+/-0,1
4	Dębica, osiedle Rzeszowska Południe, ul. Sienkiewicza 2	21.424 972	50.053 361	0,1+/-0,04
5	Jasło, osiedle Brzyszczyki, ul. Jodłowa 3	21.499 972	49.75725	0,19+/-0,06
6	Jasło, ul. Dworcowa 1	21.472 194	49.740333	0,28+/-0,09
7	Jarosław, os. Armii Krajowej 9	22.672 194	50.020528	0,21+/-0,07
8	Jarosław, ul. Kalinki 1	22.689 417	50.014583	1,78+/-0,6
9	Łańcut, osiedle Armii Krajowej, ul. Armii Krajowej 41	22.231 139	50.062 94	0,44+/-0,15
10	Łańcut, osiedle Trzeźnik 21	22.237 861	50.072222	<0,4
11	Leżajsk, Plac Jaszowskiego 3	22.420 556	50.253	0,41+/-0,14
12	Leżajsk, ul. Spokojna 6	22.419 611	50.251111	0,67+/-0,23
13	Lesko, ul. Moniuszki 6	22.332 389	49.471111	0,22+/-0,07
14	Przeworsk, Plac Mickiewicza 12	22.496 667	50.056139	1,54+/-0,52
15	Ropczyce, ul. Witosa 3	21 617	50.052944	0,36+/-0,12
Tereny wiejskie				
1	Czarna Górna, przy budynku SHU "Halicz"	22.667861	49.324083	0,13+/-0,04
2	Cisna, Cisna 58	22.324917	49.208	0,21+/-0,07
3	Komańcza, Komańcza 127	22.07225	49.337.417	0,21+/-0,07
4	Miejsce Piastowe, ul. Dworska 14	21.779861	49.634.694	0,25+/-0,08
5	Nowy Żmigród, pl. T. Kościuszki 1	21.522917	49.603417	0,11+/-0,04

Lp.	Adres	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik [V/m]
6	Niebylec, Niebylec 170	21.902083	49.8555	0,14+/-0,05
7	Domaradz, Domaradz 345	21.945333	49.790111	0,15+/-0,05
8	Medyka, Medyka 288	22.932333	49.805528	0,12+/-0,04
9	Wiązownica, Wiązownica 241	22.705167	50.079611	0,15+/-0,05
10	Horyniec-Zdrój, ul. Zdrojowa 1	23.3615	50.1905	0,35+/-0,12
11	Mogielnica, Mogielnica 167	21.892028	49.97875	0,1+/-0,03
12	Ostrów, Ostrów 225	21.592417	50.098278	0,27+/-0,09
13	Majdan Królewski, ul. Jagiellońska 1	21.747639	50.378944	0,12+/-0,04
14	Gorzyce, ul. Sandomierska 75	21.838444	50.667861	0,25+/-0,08
15	Harasiuki, Harasiuki 112A	22.476194	50.474639	0,19+/-0,06

źródło: GIOŚ

Dopuszczalna wartość poziomu pól elektromagnetycznych w powietrzu wynosi 7 V/m. Jak wynika z powyższej tabeli na obszarze województwa podkarpackiego, w otoczeniu badanych źródeł pól elektromagnetycznych będących przedmiotem pomiarów, nie stwierdzono miejsc występowania poziomów pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, pozwala założyć, że również na terenie Gminy Przeclaw brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych. Pomimo braku odnotowanych przekroczeń niezbędny jest nadzór nad istniejącymi oraz potencjalnymi źródłami tego promieniowania.

5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatyczne mogą powodować gwałtowne zjawiska atmosferyczne, bezpośrednio wpływające na infrastrukturę energetyczną oraz emitującą pola elektromagnetyczne, a mianowicie powodujące jej uszkodzenia. Zgodnie z europejskimi ramami działania, zawartymi w „Białej księdze adaptacji do zmian klimatu”, w celu zmniejszenia takiego wpływu należy wprowadzać odpowiednie zmiany w projektowaniu, normach konstrukcyjnych oraz budowie instalacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń, powodujące nadmierną emisję promieniowania, mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko. Szkodliwość promieniowania PEM zależy od częstotliwości oraz natężenia pola oddziaływującego, powierzchni narażonej na oddziaływanie oraz czasu ekspozycji. Do szkodliwych skutków promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć m. in.

podniesienie temperatury tkanek (co może doprowadzić nawet do ich uszkodzenia) oraz stymulacje mięśni i układu nerwowego poprzez prąd indukowany promieniowaniem.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

Monitoring środowiska

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Punkty pomiarowe rozmieszcza się w dostępnych dla ludności miejscach na trzech typach terenu tj.: w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., w pozostałych miastach i na terenach wiejskich.

5.3.4. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak przekroczeń poziomów promieniowania PEM, na obszarze województwa podkarpackiego.	<ul style="list-style-type: none"> Obecność emiterów pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Przeclaw.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring poziomów PEM na terenie gminy; Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego źródeł promieniowania PEM.	<ul style="list-style-type: none"> Umieszczanie nowych źródeł PEM w pobliżu już istniejących co może spowodować spotęgowanie efektu wytwarzanych pól.

5.4. Gospodarowanie wodami

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd).

- **Jednolita część wód powierzchniowych** – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:
  - jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
  - sztuczny zbiornik wodny,
  - struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
  - morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne;
- **Jednolita część wód podziemnych** – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych;

5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

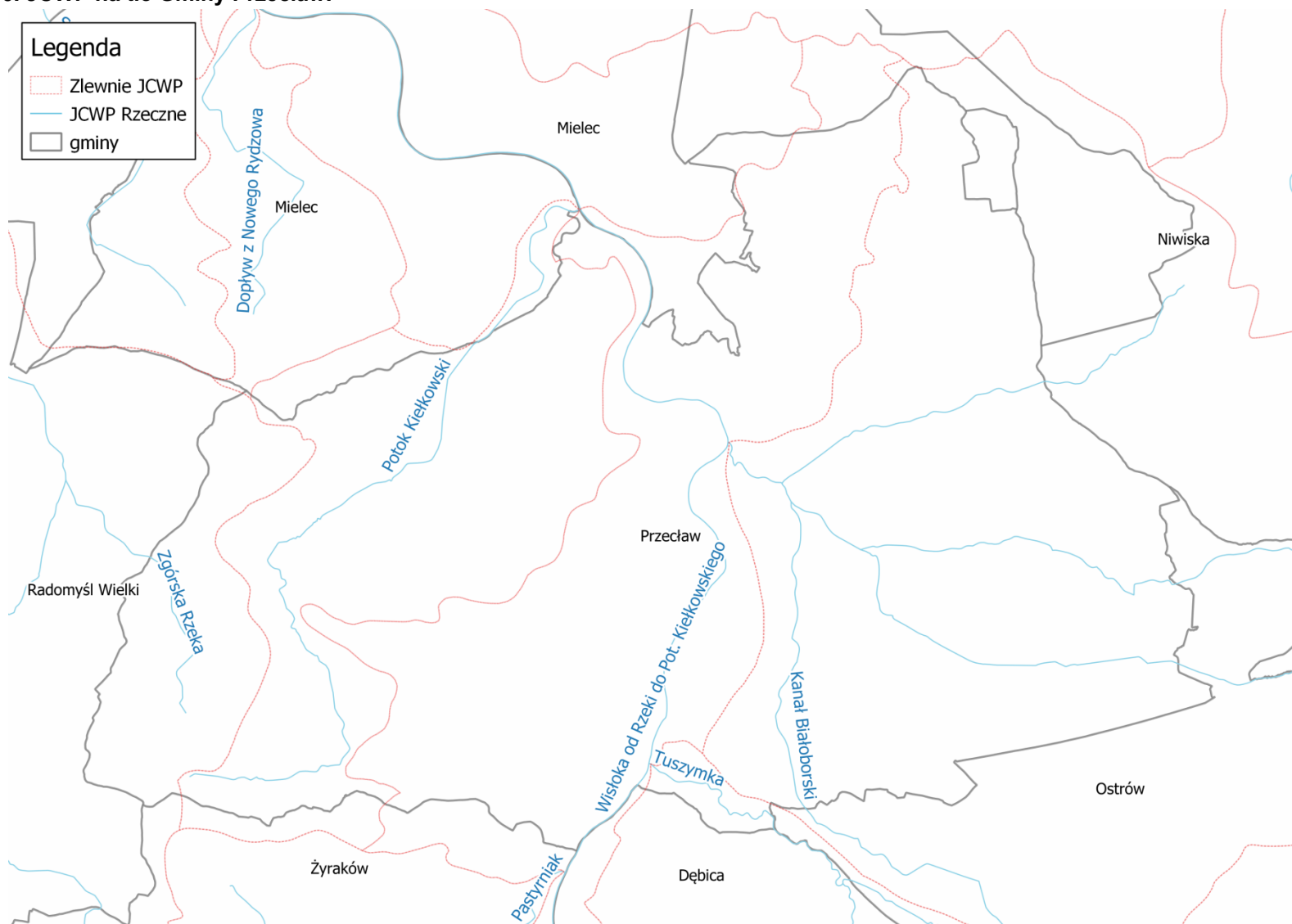
Obszar Gminy Przeclaw leży w zlewniach siedmiu, jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Zostały one zebrane w tabeli poniżej.

Tabela 19. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Przeclaw.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW200017217469	Zgórska Rzeka
RW200017218929	Tuszymka
RW200017218949	Kanał Białoborski
RW200017218969	Potok Kielkowski
RW200017218974	Dopływ z Nowego Rydzowa
RW20001921895	Wisłoka od Rzeki do Pot. Kielkowskiego
RW20001921899	Wisłoka od pot. Kielkowskiego do ujścia

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

Rysunek 10. JCWP na tle Gminy Przeclaw.

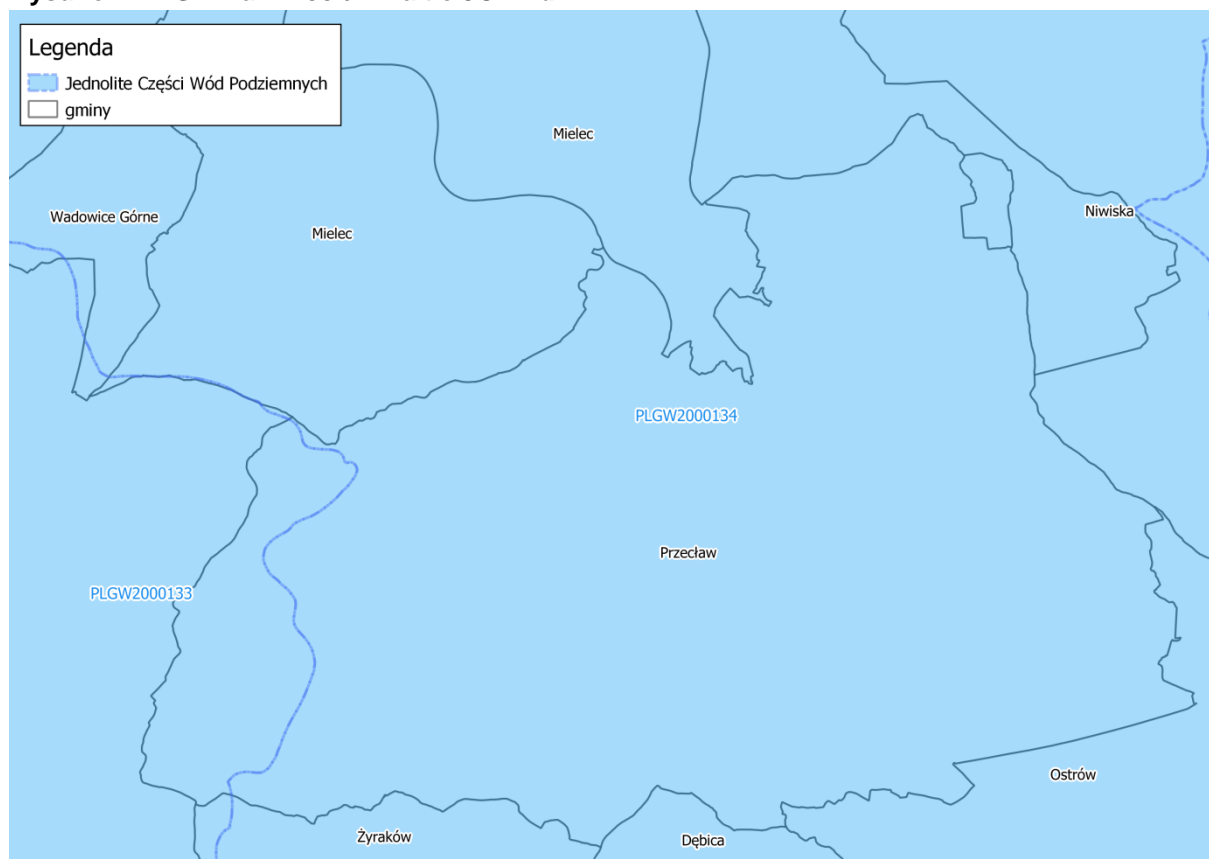

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Gmina Przeclaw jest zlokalizowana w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 133 oraz nr 134. Położenie gminy na ich tle przedstawiono poniżej.

Rysunek 11. Gmina Przeclaw na tle JCWPd.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Informacje na jej temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 20. Charakterystyka JCWPd nr 133.

Powierzchnia	896,5 km ²
Region wodny	Górnej Wisły
Województwo	Małopolskie, Podkarpackie, Świętokrzyskie
Powiaty	<u>Małopolskie:</u> dąbrowski, M. Tarnów, tarnowski <u>Podkarpackie:</u> mielecki, dębicki <u>Świętokrzyskie:</u> buski, kazimierski, staszowski
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,4 do 6,1 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Tabela 21. Charakterystyka JCWPd nr 134.

Powierzchnia	1 743,2 km ²
Region wodny	Górnej Wisły
Województwo	Małopolskie, Podkarpackie, Świętokrzyskie
Powiaty	<u>Małopolskie:</u> dąbrowski, M. Tarnów, tarnowski <u>Podkarpackie:</u> tarnobrzeski, kolbuszowski, mielecki, dębicki, rzeszowski, ropczycko-sędziszowski, strzyżowski <u>Świętokrzyskie:</u> sandomierski, staszowski
Głębokość występowania wód słodkich	od 1 do 30 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)⁶

Wschodnią część Gminy Przecław obejmuje swoim zasięgiem GZWP nr 425 „Zbiornik Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów”. Jego położenie na tle Gminy Przecław przedstawiono poniżej.

Rysunek 12. Gminy Przecław na tle GZWP nr 425 „Zbiornik Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

GZWP nr 425 „Zbiornik Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów”

Obszar GZWP nr 425 znajduje się w południowo-wschodniej Polsce. Obszar zbiornika wynosi 1934 km². Na obszarze GZWP nr 425 użytkowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę pitną i przemysłową ma jedynie czwartorzędowe piętro wodonośne.

⁶ Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Warszawa, 2017 r.

Występujący tutaj neogeński (mioceniński) poziom wodonośny, związany z piaskowcami i piaskami kompleksu iłów krakowieckich. Jest to jednak poziomu niskich parametrach, zarówno ilościowych (mała wydajność), jak i jakościowych (wysoka mineralizacja).

Czwartorzędowy poziom wodonośny występuje prawie całym terenie, poza wypiętrzonymi stropu miocenu w rejonie Stalowej Woli. W obrębie tego poziomu występuje jednak znaczne zróżnicowanie wodonośności, jak również innych parametrów hydrogeologicznych, co było podstawą wydzielenia głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 425. Warstwa wodonośna jest zbudowana ze żwirów i piasków. Miąższość warstwy wodonośnej na obszarze doliny kopalnej Wisły, tj. w północnej części GZWP nr 425, jest przeważnie w granicach 10–20 m. Natomiast na południe od niej, w centralnych partiach dolin kopalnych dochodzi do 40 m. Poza obszarem dolin kopalnych przeważnie nie przekracza 10 m, a miejscami jej brak. Zwierciadło wody poziomu czwartorzędowego jest przeważnie swobodne, zwłaszcza w dolinie kopalnej Wisły, oraz w centralnych partiach pozostałych dolin kopalnych. Natomiast w partiach peryferyjnych, gdzie występuje przykrycie osadami słabo przepuszczalnymi, spotyka się lokalnie napięte zwierciadło wody, zwłaszcza w południowej części zbiornika. Ustabilizowane zwierciadło wody zalega płytko (na głębokości 1–2 m) na znacznych obszarach doliny kopalnej Wisły, oraz na głębokości ok. 2–5 m w centralnych partiach innych dolin kopalnych.

5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan rzek

Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Przeclaw, uzyskane od PGW WP, zebrano w tabeli.

Tabela 22. Stan JCWP obejmujących swoim zasięgiem Gminę Przeclaw.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW200017217469	Zgórska Rzeka	umiarkowany	dobry	zły	silnie zmieniona	zagrożona
RW200017218929	Tuszymka	co najmniej dobry	dobry	dobry	silnie zmieniona	niezagrożona
RW200017218949	Kanał Białoborski	co najmniej dobry	dobry	dobry	sztuczna	niezagrożona
RW200017218969	Potok Kielkowski	co najmniej dobry	dobry	dobry	sztuczna	niezagrożona
RW200017218974	Dopływ z Nowego Rydzowa	co najmniej dobry	dobry	dobry	sztuczna	niezagrożona
RW20001921895	Wisłoka od Rzeki do Pot. Kielkowskiego	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
RW20001921899	Wisłoka od pot. Kielkowskiego do ujścia	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	silnie zmieniona	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

W latach 2017-2019, prowadzone były badania stanu wód JCWP, obejmujących swoim zasięgiem Gminę Przeclaw. Ocena stanu tych wód przedstawiona została poniżej.

Tabela 23. Ocena stanu JCWP rzecznych obejmujących swoim zasięgiem Gminę Przeclaw, w latach 2017 - 2019.

Nazwa JCWP	Rok	Ppk	Kod ppk	Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
Zgórska Rzeka	2017	Zgórska Rzeka - Wadowice Dolne	PL01S1601_1875	umiarkowany potencjał ekologiczny	-	zły stan wód
Tuszymka	2018	Tuszymka - Dąbie	PL01S1601_3690	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Kanał Białoborski	2019	Kanał Białoborski - Rzemień	PL01S1601_3687	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Wisłoka od Rzeki do Pot. Kiełkowskiego	2019	Wisłoka - Rzochów	PL01S1601_3693	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Wisłoka od pot. Kiełkowskiego do ujścia	2019	Wisłoka - Gawłuszowice	PL01S1601_1904	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

źródło: GIOŚ

Rysunek 13. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry	Poniżej dobrego
Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny/umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny/słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny/zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

źródło: WIOŚ

5.4.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 133 oraz JCWPd nr 134 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 133 oraz JCWPd nr 134.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW2000133	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW2000134	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze).

Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego, opracowania metod ograniczających prawdopodobieństwo wystąpienia suszy, a także ograniczenia zużycia wody przez mieszkańców, zwłaszcza na cele związane z nawadnianiem trawników. Ostatnie działanie należy połączyć ze wzrostem wykorzystania wód opadowych na cele ogrodnicze.

Zgodnie z programem KLIMADA, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

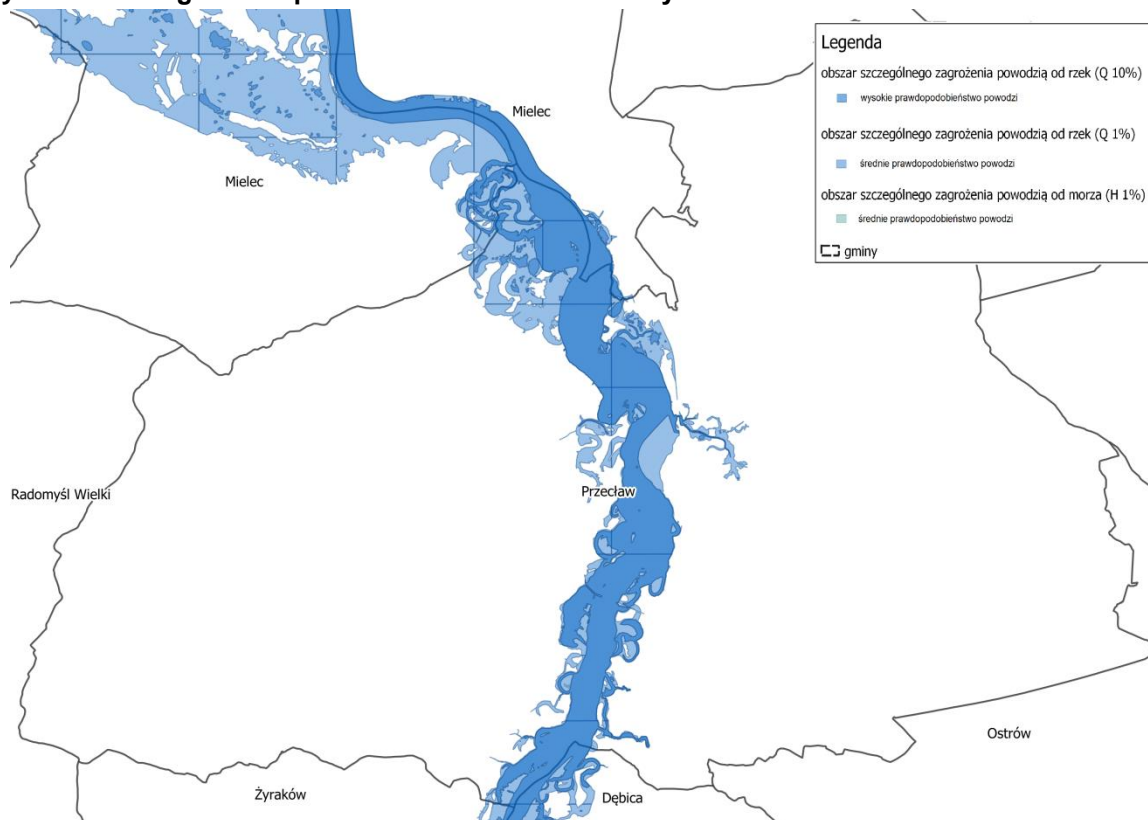
- Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu;
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych;
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych;
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na terenach wiejskich;
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zagrożenie powodzią oraz podtopieniami

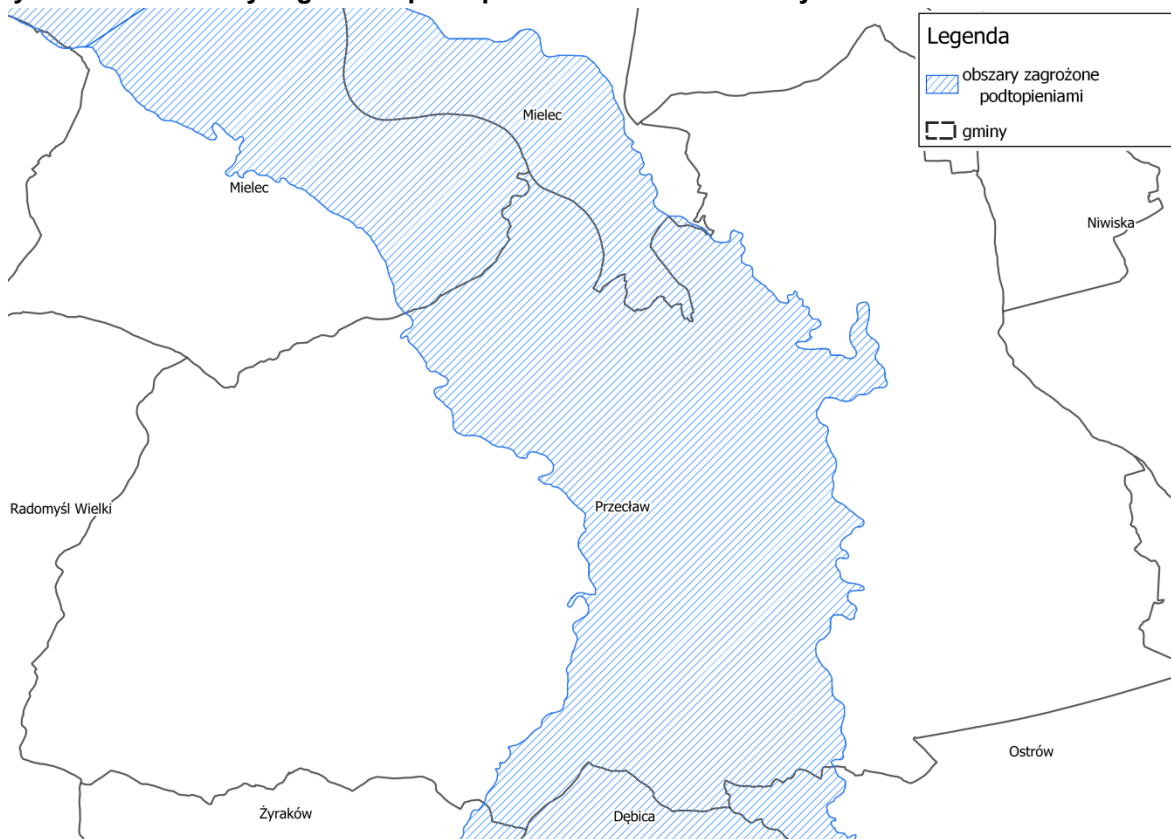
Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na terenie Gminy Przeclaw znajdują się tereny zagrożone powodzią oraz podtopieniami. Przedstawione zostały poniżej.

Rysunek 14. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Przeclaw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Rysunek 15. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Przeclaw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PIG-PIB

Susza^{7,8}

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące rodzaje suszy:

- Susza atmosferyczna – związana z deficytem opadów atmosferycznych, niemożliwe jest zminimalizowanie czy usunięcie suszy atmosferycznej;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza hydrogeologiczna - nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych.

Zgodnie z informacjami udostępnianymi w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej, na obszarze Gminy Przeclaw, istnieje zagrożenie wystąpienia suszy rolniczej.

Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Można do nich zaliczyć spływ rolniczy, którego źródłem są przede wszystkim nawozy, oraz spływ zanieczyszczeń osiadających na podłożu (w taki sposób osiadać mogą także zanieczyszczenia powietrza). Spływ rolniczy powoduje przedostawanie się do wód dużego ładunku nawozowego co może sprzyjać niekontrolowanemu wzrostowi glonów, czego skutkiem jest zmniejszenie się ilości tlenu w wodach i pogorszenie się warunków życia dla fauny wodnej. Spływ zanieczyszczeń osiadających na powierzchni ziemi może powodować pogorszenie się stanu chemicznego wód.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Monitoring środowiska⁹

Monitoring jakości wód powierzchniowych

Celem funkcjonowania monitoringu jakości wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie tych wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem. Działania te powinny zapewnić ochronę przede wszystkim przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Monitoring oraz działania planowane i realizowane są zgodnie z sześcioletnim cyklem gospodarowania wodami,

---

⁷ www.posucha.imgw.pl

⁹ Strategiczny program państwowego monitoringu środowiska na lata 2020-2025

wynikającym z przepisów prawa krajowego, transponujących wymagania ramowej dyrektywy wodnej.

W ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych, w latach 2020-2025 będą realizowane zadania związane z badaniem i oceną stanu jakości wód powierzchniowych:

- badania stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych;
- badania stanu jezior;
- badania jakości osadów dennych w rzekach i jeziorach;
- badania stanu wód przejściowych i przybrzeżnych;
- obserwacje elementów hydromorfologicznych dla potrzeb klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych;
- oceny stanu wód w układzie regionalnym i dorzeczy w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, obserwacji hydromorfologicznych oraz wskaźników chemicznych;
- monitoring substancji określonych listą obserwacyjną, ustanowioną i aktualizowaną w drodze aktów wykonawczych przyjmowanych przez Komisję Europejską na podstawie art. 8b ust. 5 dyrektywy 2008/105/W;
- oceny eutrofizacji wód.

Monitoring jakości wód podziemnych

W ramach monitoringu jakości wód podziemnych w latach 2020–2025 będą realizowane następujące zadania:

- badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych, prowadzone na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego i badawczego;
- aktualizacja metodyki oceny stanu jednolitych części wód podziemnych;
- opracowanie kompleksowych ocen stanu (chemicznego i ilościowego) jednolitych części wód podziemnych, przede wszystkim w oparciu o wyniki badań z monitoringu diagnostycznego oraz z wykorzystaniem informacji uzyskiwanych poza systemem PMŚ: dane o zasobach dostępnych i poborze wód podziemnych w jednolitych częściach wód podziemnych oraz wyniki obserwacji położenia zwierciadła wód podziemnych, charakterystyki i modele jednolitych części wód podziemnych oraz dane o presji oddziałującej na stan wód podziemnych;
- opracowanie ocen stopnia zanieczyszczenia wód podziemnych azotanami;
- aktualizacja programu monitoringu jednolitych części wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2022–2027.

5.4.6. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna gminy; • Dobry stan ilościowy i jakościowy JCWPd; • Dobry stan ogólny 6 JCWP. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie zjawiskiem suszy; • Zagrożenie powodzią oraz podtopieniami; • Zły stan ogólny 1 JCWP; • Narażenie na suszę rolniczą.

Gospodarowanie wodami	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie retencji powierzchni terenu; • Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego terenów, na których istnieje zagrożenie podtopieniami lub wystąpieniem powodzi; • Edukacja społeczeństwa dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów wodnych; • Poprawa stanu wód podziemnych oraz powierzchniowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie zjawiska suszy; • Powodzie oraz podtopienia; • Przedostawanie się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych gminy.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa

Gmina Przeclaw posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 178,0 km z 3 207 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku dostarczono nią 327,0 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Przeclaw.

Tabela 25. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Przeclaw (stan na 31.12.2019 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	178,0
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 207
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	327,0
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	12 003
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	100
6.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca.	m ³	27,0

źródło: GUS

5.5.2. Sieć kanalizacyjna

Gmina Przeclaw posiada sieć kanalizacyjną o długości 44,5 km z 1 145 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2019 roku odprowadzono nią 123 dam³ ścieków bytowych. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Przeclaw.

Tabela 26. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Przeclaw (stan na 31.12.2019 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	44,5
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 145
3.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	123,0
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	5 055
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	42,1
6.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	1 065

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
7	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	44

źródło: GUS

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), wraz z jego aktualizacjami, stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Pod pojęciem aglomeracji rozumie się teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowana, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych lub do końcowego punktu zrzutu.

Gmina Przeclaw wchodzi w skład aglomeracji Przeclaw oraz aglomeracji Mielec. Szczegóły dotyczące aglomeracji zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 27. Charakterystyka aglomeracji obejmujących obszar Gminy Przeclaw.

Charakterystyka	Aglomeracja	
	PLPK005	PLPK106
ID aglomeracji	PLPK005	PLPK106
Nazwa aglomeracji	Mielec	Przeclaw
Gminy w aglomeracji	Gmina Miejska Mielec, Gmina Mielec, Gmina Tuszów Narodowy, Gmina Przeclaw	Przeclaw
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem/uchwałą	73 411	6 213
RLM rzeczywista	73 404	6 311
Liczba rzeczywistych mieszkańców w aglomeracji	72 358	5 955
Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	67 855	3 236
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny	4 346	2 612
Liczba mieszkańców korzystających z systemów indywidualnych (przydomowych oczyszczalni ścieków)	157	107
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	49	21
Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w aglomeracji:		
ogółem [km]	314,1	51,7
w tym sieci grawitacyjnej [km]	244,2	45,7
Długość sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej w aglomeracji:		
ogółem [km]	39,6	0,0
	35,0	0,0

Charakterystyka	Aglomeracja	
w tym sieci grawitacyjnej [km]		
Długość sieci kanalizacyjnej (sanitarnej i ogólnospławnej) w aglomeracji:		
ogółem [km]	353,7	51,7
w tym sieci grawitacyjnej [km]	279,2	45,7
Długość kanalizacji deszczowej w aglomeracji [km]	198,5	0,0
Długość sieci kanalizacyjnej wybudowanej i odebranej w roku sprawozdawczym - sanitarnej i ogólnospławnej (bez deszczowej) ogółem [km]	4,1	0,0
Liczba mieszkańców rzeczywistych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w roku sprawozdawczym	11	0
Ilość ścieków komunalnych powstających w aglomeracji ogółem [tys. m ³ /r]	5 034,6	147,6
Ilość ścieków komunalnych odprowadzanych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni [tys. m ³ /r]	5 021,0	144,3
Ilość ścieków dostarczanych do oczyszczalni taborem asenizacyjnym [tys. m ³ /r]	8,1	0,4
Ilość ścieków oczyszczanych systemami indywidualnymi (przydomowymi oczyszczalniami ścieków) [tys. m ³ /r]	5,5	2,9
ID oczyszczalni ścieków	PLPK0040	PLPK1060
Nazwa oczyszczalni	Oczyszczalnia Ścieków w Mielcu	Błonie
Przepustowość średnia [m ³ /d]	14 700	1 010
Przepustowość maksymalna [m ³ /d]	25 440	1 246
Projektowa wydajność oczyszczalni ścieków [RLM]	85 750	9 874
Ilość oczyszczonych ścieków komunalnych ogółem w ciągu roku [tys. m ³ /r]	5 027,0	144,3
Ilość ścieków oczyszczonych odprowadzonych do odbiornika [tys. m ³ /r]	5 027,0	147,6
Rodzaj oczyszczalni	PUB2	B
Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach dopływających do oczyszczalni ścieków		
BZT5 [mgO ₂ /l]	247	464
ChZT [mgO ₂ /l]	547	876
zawiesina ogólna [mg/l]	281	321
azot [mg/l]	53	91
fosfor [mg/l]	6	11
Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach odpływających z oczyszczalni ścieków		

Charakterystyka	Aglomeracja	
BZT5 [mgO ₂ /l]	4	11
ChZT [mgO ₂ /l]	28	70
zawiesina ogólna [mg/l]	5	21
azot [mg/l]	13	28
fosfor [mg/l]	0	4
Forma przeróbki osadu na oczyszczalni poprzedzająca zagospodarowanie	zagęszczanie grawitacyjne i mechaniczne, fermentacja mezofilowa, odwadnianie mechaniczne	odwadnianie w wirówce dekantacyjnej
Ilość suchej masy osadów powstających na oczyszczalni [Mg/rok]	1 168,0	344,8

źródło: Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2018 rok

5.5.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodnej można zaliczyć wszelkiego rodzaju nieszczelności i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania się ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami.

Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Monitoring środowiska

Oceną jakości wód pitnych na terenie Gminy Przeclaw zajmuje się Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mielcu. W celu wykonania takiej oceny wykorzystywane są wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a także wyniki uzyskane przez producentów wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

5.5.4. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Wszyscy mieszkańcy Gminy Przeclaw mają dostęp do sieci wodociągowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Obecność zbiorników bezodpływowych na terenie gminy; Przedostawanie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych; Modernizacja oraz utrzymanie sieci wodociągowych; Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej; Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione; Edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe; Brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej; Niechęć właścicieli zbiorników bezodpływowych do podłączenia się do sieci kanalizacyjnej; Uszkodzenia urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Przeclaw zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 28. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Przeclaw.

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Biały Bór	Przeclaw	kruszywa naturalne	16,90	złoże zagospodarowane
Biały Bór II	Przeclaw	kruszywa naturalne	12,90	złoże rozpoznane szczegółowo
Blizna-Ocieka	Ostrów, Przeclaw	gazy ziemne	712,00	złoże eksploatowane okresowo
Błonie	Przeclaw	kruszywa naturalne	1,96	złoże rozpoznane szczegółowo
Dobrynin - dz.1243/5	Przeclaw	kruszywa naturalne	1,93	złoże rozpoznane szczegółowo
Kielków	Przeclaw	kruszywa naturalne	1,99	złoże eksploatowane okresowo
Kielków I	Przeclaw	kruszywa naturalne	35,80	złoże rozpoznane szczegółowo
Kielków-Błonie	Przeclaw	kruszywa naturalne	2,00	złoże eksploatowane okresowo
Kielków-Południe	Przeclaw	kruszywa naturalne	23,10	złoże rozpoznane szczegółowo
Korzeniów	Przeclaw, Żyraków, Dębica	ropa naftowa	92,00	eksploatacja złoża zaniechana
Korzeniów (gaz)	Przeclaw, Żyraków, Dębica	gazy ziemne	811,86	eksploatacja złoża zaniechana
Łączki Brzeskie	Przeclaw	ropy naftowe	195,62	złoże skreślone z bilansu zasobów
Łuże	Przeclaw	kruszywa naturalne	9,02	eksploatacja złoża zaniechana
Łuże-1	Przeclaw	kruszywa naturalne	9,61	złoże eksploatowane okresowo
Niwiska	Mielec, m. Mielec, Niwiska, Przeclaw	gazy ziemne	23,00	eksploatacja złoża zaniechana
Podole	Dębica, Przeclaw	gazy ziemne	67,00	złoże zagospodarowane
Przeclaw	Przeclaw	surowce ilaste ceramiki budowlanej	27,04	złoże rozpoznane szczegółowo
Przeclaw	Przeclaw	kruszywa naturalne	28,66	eksploatacja złoża zaniechana
Przeclaw II	Przeclaw	surowce ilaste ceramiki budowlanej	1,58	złoże zagospodarowane

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Przeclaw-Podlesie	Przeclaw	surowce ilaste ceramiki budowlanej	3,00	eksploatacja złoża zaniechana
Przeclaw-Podlesie 1	Przeclaw	surowce ilaste ceramiki budowlanej	8,79	złoże zagospodarowane
Przeclaw-Zachód(W)	Przeclaw	kruszywa naturalne	7,07	złoże rozpoznane szczegółowo
Rzemień	Przeclaw	kruszywa naturalne	3,70	złoże skreślone z bilansu zasobów
Rzemień I	Przeclaw	kruszywa naturalne	8,07	złoże zagospodarowane
Rzochów	Przeclaw	kruszywa naturalne	29,09	złoże skreślone z bilansu zasobów

źródło: PIG-PIB

5.6.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż kopalin zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2020 poz. 1064). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów;
    - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
  2. Wydobywania kopalin ze złóż:
    - 2a. poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż;
  3. Podziemnego bezbiornikowego magazynowania substancji,
  4. Podziemnego składowania odpadów,
  5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: minister właściwy do spraw środowiska, marszałek województwa lub starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest wymagane w przypadku, gdy prowadzone działania określone w art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2020 poz. 1064) spełniają warunki ww. ustawy. Zgodnie z art. 4:

- **ust. 1.** Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywie:
  - 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych,
  - 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym,
  - 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

- **ust. 2.** Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.
- **ust. 3.** W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu¹⁰

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobywanie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalniami można zaliczyć nielegalne wydobywanie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobywania surowców. Na terenie gminy zostały rozpoznane złoża surowców, których wydobywanie wiąże się z negatywnym wpływem na warstwę glebową, krajobraz oraz florę i faunę zamieszkującą obszar wydobywania. Maszyny wydobywcze mogą także zwiększać poziomy dźwięku w otoczeniu miejsca wydobywania.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz realnego wpływu ich wydobywania na środowisko i ludność.

Monitoring środowiska

Organy nadzoru górniczego, w granicach swojej właściwości, wykonują zadania określone w przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2020 poz. 1064). Zgodnie z art. 168 ww. organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, w szczególności w zakresie:

1. bezpieczeństwa i higieny pracy;
2. bezpieczeństwa pożarowego;
3. ratownictwa górniczego;
4. gospodarki złożami kopalni w procesie ich wydobywania;

---

¹⁰ www.klimada.mos.gov.pl

5. ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie;
6. zapobiegania szkodom;
7. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

5.6.4. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność, na terenie Gminy Przeclaw, udokumentowanych złóż surowców – w tym złóż zagospodarowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany stosunków wodnych w okolicach miejsc, w których prowadzono prace wydobywcze; • Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobycia zasobów mineralnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie najnowszych technologii w czasie ewentualnej eksploatacji zasobów naturalnych, co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby; • Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobycia surowców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Degradacja gleb oraz zmiany w stosunkach wodnych towarzyszące wydobyciu kopalin; • Nielegalne wydobycie surowców naturalnych.

5.7. Gleby

5.7.1. Stan wyjściowy

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Gminy Przeclaw są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby bielcowe** – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
  - **Brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
  - **Brunatno – wylugowane**, które cechują się wylugowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **Czarne ziemię** - są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych;
- **Mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;
- **Gleby murszowe** - które powstają na skutek zmurszenia utworów organicznych w warunkach ograniczonej dostępności tlenu.

Na terenie Gminy Przeclaw dominują gleby II - VI klasy bonitacyjnej.

Gdzie:

Gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne).

Gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.

Gleby klasy III (IIIa i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.

Gleby klasy IV (IVa i IVb) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej

kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).

Gleby klasy V – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i neurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają.

Gleby klasy VI – gleby orne najszabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Przeclaw

Użytki rolne na terenie Gminy Przeclaw stanowią 49,96 % całego obszaru gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 29. Powierzchnia geodezyjna gminy według kierunków wykorzystania (31.12.2019 r.).

Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1.	użytki rolne - razem	ha	6699
2.	użytki rolne - grunty orne	ha	4623
3.	użytki rolne - sady	ha	19
4.	użytki rolne - łąki trwałe	ha	891
5.	użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	711
6.	użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	325
7.	użytki rolne - grunty pod stawami	ha	43
8.	użytki rolne - grunty pod rowami	ha	87
Pozostałe grunty			
9.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	Ha	6091
10.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	ha	5696
11.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	ha	395
12.	grunty pod wodami razem	ha	106
13.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	ha	106
14.	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	ha	0
15.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	ha	475
16.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	ha	128
17.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	ha	12
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	ha	36
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	ha	5
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	ha	19
21.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	ha	255
22.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – kolejowe	ha	17
23.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – użytki kopalne	ha	3
24.	użytki ekologiczne	ha	16

Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
25.	nieużytki	ha	19
26.	tereny różne	ha	3
Powierzchnia ogółem		ha	13409

źródło: GUS

5.7.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.

Monitoring środowiska

Monitoring gleb ornych¹¹

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu rolniczo użytkowanych gleb w Polsce jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów kontrolnych zlokalizowanych w całym kraju. Piąta edycja pobierania próbek przypadła na rok 2015. Monitoring chemizmu gleb w 5 turze był realizowany, podobnie jak w poprzednich latach, przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, w ramach

¹¹ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”

umowy nr 23/2015/F zawartej w dniu 17 czerwca 2015 roku pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska (Zamawiający) oraz Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (Wykonawca). Kolejna tura badań planowana jest na rok 2020.

Punkty poboru próbek oraz wyniki badań są dostępne na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

5.7.3. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Użytki rolne stanowiące dużą część powierzchni Gminy Przeclaw; • Przewaga gleb o dobrej jakości bonitacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Istnienie wyrobisk powstających przy wydobyciu surowców mineralnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie rolników z zakresu zasad dobrej praktyki rolniczej przez Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale; • Rekultywacja terenów zdegradowanych; • Zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym.	<ul style="list-style-type: none"> • Erozja gleb spowodowana czynnikami klimatycznymi oraz nieprawidłowymi praktykami rolniczymi.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Stan wyjściowy¹²

Zgodnie z *Uchwałą nr XIV/127/2019 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przeclaw*, właściciele nieruchomości zobowiązani są do utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, m. in. przez selektywne zbieranie i przekazywanie podmiotom odbierającym, następujące frakcje rodzaje odpadów komunalnych:

- papieru;
- metali;
- tworzyw sztucznych;
- szkła;
- odpadów opakowaniowych wielomateriałowych;
- bioodpadów;
- odpadów niebezpiecznych;
- przeterminowanych leków i chemikaliów;
- odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym;
- w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu;
- substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- zużytych baterii i akumulatorów;
- zużytych sprzętów elektrycznych i elektronicznych;
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych;
- zużytych opon (z samochodów osobowych);
- odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne;
- odzieży i tekstyliów.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych¹³

Na terenie Gminy Przeclaw funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, zlokalizowany pod adresem: Tuszyma 140 D, 39-321 Tuszyma. Do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych można dostarczać następujące rodzaje odpadów pochodzące z gospodarstw zamieszkałych:

- papier;
- Metale;
- tworzywa sztuczne;
- szkło;
- przeterminowane leki i chemikalia;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- zużyte opony;
- ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone;
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiących odpady komunalne.

¹² Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przeclaw

¹³ Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przeclaw

Masa zebranych odpadów¹⁴

Zestawienie ilości odpadów powstałych, na terenie Gminy Przeclaw, w 2019 roku przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 30. Zestawienie rodzajów odpadów powstałych, na terenie Gminy Przeclaw, w 2019 roku.

Rodzaj powstałych odpadów	Nieruchomości zamieszkałe (Mg)	Nieruchomości niezamieszkałe (Mg)	Łącznie
Zmieszane odpady komunalne	622,92	93,58	716,5
Inne odpady nie ulegające biodegradacji	0	8,28	8,28
Odpady wielkogabarytowe	47,86	3,32	51,18
Zmieszane odpady z betonu, gruzu	0	0	0
Elektrośmieci	2,313	0	2,313
Zużyte opony	15,2	0	15,2
Papier i tektura	3,22	0	3,22
Szkło	29,75	5,9	35,65
Metal	0	0	0
Tworzywa sztuczne	54,74	0	54,74
Baterie i akumulatory	0	0	0
Zmieszane odpady opakowaniowe	0	0	0
Odpady ulegające biodegradacji	10,64	0	10,64
Razem	786,643	111,08	897,723

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Przeclaw za 2019 rok (analiza częściowa)

W trakcie tworzenia Programu nie były znane poziomy recyklingu i odzysku osiągnięte przez Gminę Przeclaw, w roku 2019.

Osiągnięte poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji, dla Gminy Przeclaw, za 2018 rok:

1. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania 8,24% - poziom osiągnięty;
2. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 31,00% - poziom osiągnięty;
3. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 100,00% - poziom osiągnięty.

Wyroby zawierające azbest

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w bazie azbestowej, na terenie Gminy Przeclaw, znajduje się 1 807 075 kg wyrobów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia.

¹⁴ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Przeclaw za 2019 rok (analiza częściowa)

System gospodarowania odpadami na terenie Województwa Podkarpackiego

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego 2022”, obszar województwa został podzielony na pięć regionów gospodarki odpadami:

1. Region Północny,
2. Region Centralny,
3. Południowy,
4. Region Zachodni,
5. Region Wschodni.

Zgodnie ze zmianami przepisów wprowadzonymi wraz z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (Dz. U. poz. 1579), która zmieniła przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2019, poz. 701 ze zm.), doszło do zmian w postaci zniesienia regionów gospodarki odpadami oraz zmiany regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na instalacje komunalne.

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie Województwa Podkarpackiego

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie Województwa Podkarpackiego przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 31. Lista funkcjonujących na terenie województwa podkarpackiego instalacji komunalnych.

Nazwa instalacji/ Adres instalacji	
Funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego instalacje komunalne do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	
1	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Zakład Zagospodarowania Odpadów/ Kozodrza, 39-103 Ostrów.
2	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych i z selektywnej zbiórki, kompostownia / ul. Białobrzaska, 38-400 Krosno
3	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych i z selektywnej zbiórki / Wolica, 38-200 Jasło
4	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów/Paszczyna 62B, 39-207 Brzeźnica
5	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (MBP)/ ul. Centralny Okręg Przemysłowy, 37-450 Stalowa Wola
6	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Zakład Segregacji i Kompostownia Odpadów/ ul. Strefowa 8, 39-400 Tarnobrzeg
7	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych, kompostownia/Giedlarowa, 37-300 Leżajsk
8	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Sortownia odpadów zmieszanych i z selektywnej zbiórki, kompostownia/ m. Sigielki, 37-418 Krzeszów
9	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych - Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych, kompostownia frakcji podsitowej / Młyny 111a, 37-550 Radymno
10	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych)

Nazwa instalacji/ Adres instalacji	
Funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego instalacje komunalne do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	
	odpadów komunalnych - Sortownia odpadów zmieszanych i z selektywnej zbiórki kompostownia/ ul. Piastowska,37-700 Przemyśl
Funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego instalacje komunalne do przetwarzania odpadów powstałych w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - składowiska	
11	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Kozodrza"
12	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Krosno",
13	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Przemyśl"
14	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Stalowa Wola",
15	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Sigiełki"
16	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Młyny"
17	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Średnie Wielkie"
18	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – Składowisko Giedlarowa"

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

5.8.2. Zagadnienia Horzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, a także samozapłon gazów składowiskowych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje takie jak „Sprzątanie Świata”.

Monitoring środowiska

Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który zajmuje się działalnością kontrolną.

5.8.3. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Na terenie Gminy Przeclaw działa PSZOK; • Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych; • Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; • Osiągnięcie poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na terenie Gminy Przeclaw występują wyroby zawierające azbest; • Spalanie odpadów w piecach; • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja ekologiczna mieszkańców; • Usuwanie oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach; • Nieprawidłowa segregacja odpadów; • Brak chęci mieszkańców do usuwania materiałów zawierających azbest.

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu zostały określone w artykule 6 *Ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55)*. Zgodnie z art. 113 tej ustawy Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi centralny rejestr form ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Przeclaw występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000;
- Rezerwaty;
- Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Użytki ekologiczne,
- Pomnik przyrody.

Obszary Natura 2000¹⁵

Nazwa obszaru: Dolna Wisłoka z Dopływami

Kod obszaru: PLH180053

Powierzchnia: 453,76 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

Obszar obejmuje rzekę Wisłokę na odcinku od ujścia lewostronnego dopływu, potoku Chotowskiego w m. Chotowa do ujścia lewostronnego dopływu, cieku w miejscowości Grabiny - Dębica oraz od ujścia rzeki Wielopolka w m. Pustków do rurociągu przechodzącego nad korytem rzeki w m. Podleszany wraz z dopływami:- Chotowski od jazu w m. Żdżary do ujścia w m. Chotowa - Parkosz,- Grabinka (Czarna) od ujścia prawostronnego dopływu w m. Jodłówka -Wałki (granica województwa) do ujścia w m. Zawierzbie - Dębica, Wielopolka i Brzezinka, Wielopolka od ujścia lewostronnego dopływu potoku Brzezinka do mostu drogowego w m. Glinik oraz potok Brzezinka od mostu drogowego na trasie Wielopole Skrzyńskie - Brzeziny do ujścia, Tuszymka od mostu na trasie Czarna Sędziszowska - Kolbuszowa do ujścia w m. Tuszyma, Ruda od jazu w m. Dobrynin do ujścia w m. Rzemień, Stary Breń od mostu w m. Gawłuszowice do ujścia. Pozostałe dopływy jak potok Jodłówka, Dulcza i Ostra ze względu na znaczne przekształcenia koryt i zanieczyszczenia wód nie są proponowane do włączenia do obszaru. Rzeką Wisłoką jest prawobrzeżnym dopływem Wisły o długości 163,6 km i powierzchni zlewni 4110,2 km². Bierze początek na terenie województwa małopolskiego, na wysokości około 600 m n.p.m., na południowym stoku Dębiego Wierchu oraz między Popowymi Wierchami a Kamiennym Wierchem. Wisłoka płynie z Beskidu Niskiego przez Pogórze Jasielskie, Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską i przez Pogórze Strzyżowskie oraz Ciężkowickie do Kotliny Sandomierskiej. Do doliny Wisły rzeka wpływa poniżej Mielca. Uchodzi do Wisły w km 226,9, w rejonie Gawłuszowic. Górna część zlewni Wisłoki to góryste tereny leśne. Na obszarze Kotliny Jasielsko-Krośnieńskiej i w dalszym biegu rzeka płynie między polami uprawnymi i łąkami oraz przez tereny zabudowy mieszkaniowej. W dolnym biegu koryto rzeki jest obwałowane. Dolina rzeki jest płaska i bardzo rozległa. Dopływy mają charakter rzek

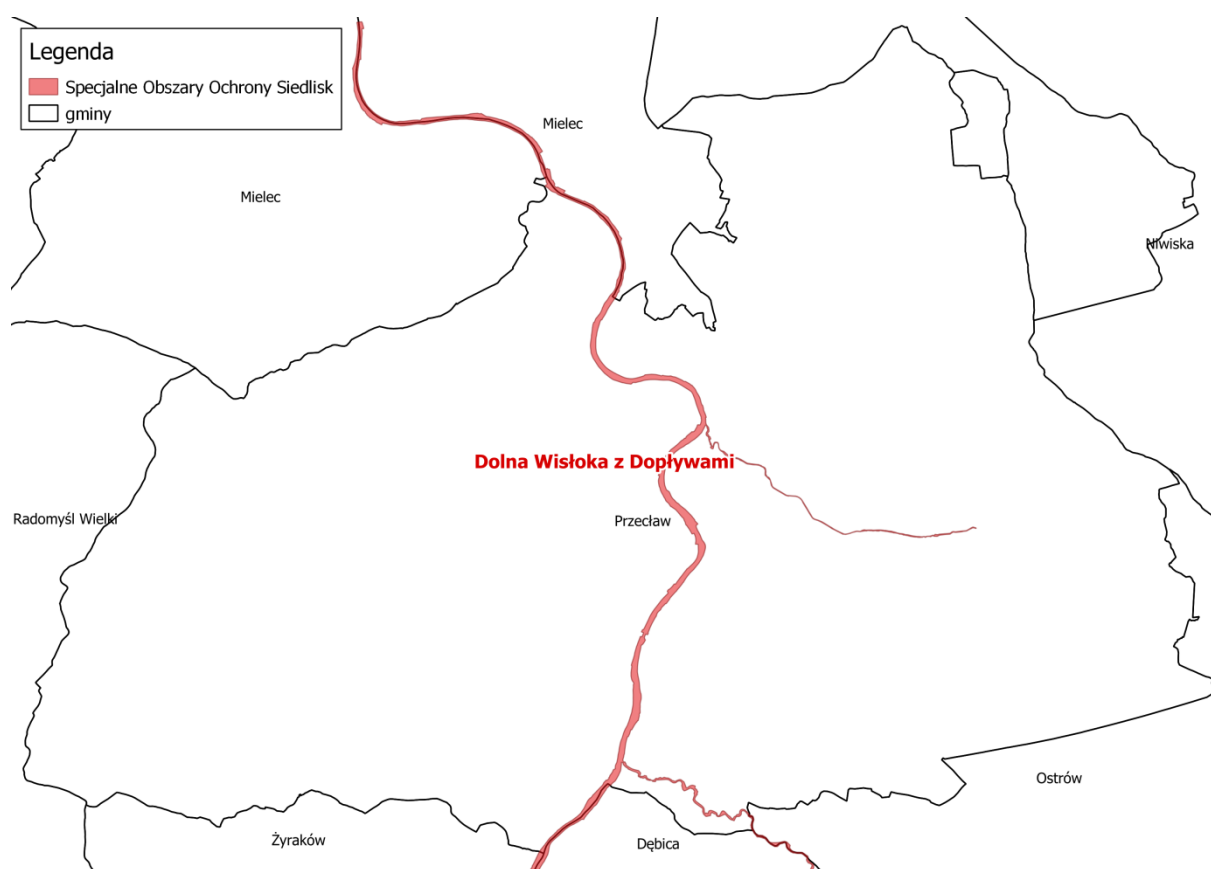
¹⁵ Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

krainy lipienia (brzany). Szerokość koryt rzek i potoków jest bardzo różna i waha się średnio od 0,78 do 20,40 metrów w granicach stałego porostu traw. Głębokość jest również zmienna zależna od wielkości rzeki i waha się od 0,15 do 3,5 m. Brzegi cieków są gęsto porośnięte drzewami i krzewami. Dno rzeki Wisłoki jest głównie piaszczysto - żwirowe, a miejscami kamieniste z nielicznymi ukośniami do prądu występującymi naturalnymi progami z piaskowca, niekiedy z pojedynczymi głazami narzutowymi. Koryto jest również urozmaicone zwalonymi pniami drzew, z licznymi pioskami, widoczne są przełamania spadku rzeki.

Rzeka Wisłoka stanowi bardzo ważny korytarz ekologiczny łączący jej dopływy i rzekę Wisłę dlatego powinna w całości podlegać szczególnej ochronie. W Wisłoce w latach 2004 - 2008 stwierdzono występowanie 32 gatunków ryb oraz jeden gatunek minogów; w tym z rodziny łososiowatych (3 gatunki), karpowatych (20 gatunków), głowaczowatych (2 gatunki), kozowatych (2 gatunki), szczupakowate (1 gatunek), okoniowate (2 gatunki), sumowate (1 gatunek) i wątluszwatych (1 gatunek). Wody rzeki Wisłoki i jej dopływów są siedliskiem cennych gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Dorzecze Wisłoki objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych (certy, troci wędrownej, łososia i jesiotra ostronosego) zaś jej dopływy na tym odcinku są wymieniane jako jedno z cieków dorzecza o walorach kwalifikujących je jako potencjalne tarliska anadromicznych ryb wędrownych co potwierdza obecność form młodocianych łososia (*Salmo salar*) i siedlisko ryb prądolubnych. Wytypowane dopływy rzeki Wisłoki są w najmniejszym stopniu przekształcone, a zarazem są siedliskami raka rzeczno-jeziernego (*Astacus astacus*), Odcinki doliny Wisłoki i wybranych dopływów charakteryzują się umiarkowanym stopniem przekształcenia siedlisk pozakorytowych. Fragmenty zbliżone do naturalnych zachowały się zwłaszcza w dolinach potoków Tuszymka, Brzezinka, Czarna i Chotowski. Przeważają zbiorowiska lasów łągowych (kod: 91E0). Zarówno nad Wisłoką jak i nad jej dopływami największe powierzchnie zajmują łągi wierzbowe (91E0-1) zarówno w postaci dojrzałej *Salicetum albobfragilis* jak i inicjalnej *Salicetum triandro-viminalis*. W szczególności terasy Wisłoki, w znacznym stopniu porośnięte są krzewiastymi formacjami wierzb wąskolistnych, pozostających w kompleksie przestrzennym z niżowymi ziołoroślami nadrzecznymi (kod: 6430-3) i pozostałościami, często w postaci szpalerów lub niewielkich kęp, łągu topolowego *Populetum albae* (kod: 91E0-2), głównie z topolą czarną. Mniejsze powierzchnie zajmują inne zbiorowiska łągowe. Wąskimi pasami nad dopływami Wisłoki, wraz z łągami wierzbowymi, występują płaty niżowego łągu olszowo-jesionowego *Fraxino-Alnetum* (kod: 91E0-3), wyraźnie podbagnionego, rozwijającego się na lokalnych wysiękach i w miejscach o utrudnionym odpływie wody. Rzadko towarzyszy mu podgórski łąg strumykowy *Carici remotae-Fraxinetum* (kod: 91E0-5). łągi w dolinach rzecznych mają podstawowe znaczenie siedliskotwórcze, także jako wyraźna zasłona i izolacja teras zalewowych i brzegów przed bezpośrednim oddziaływaniem antropogenicznym. W niektórych miejscach, na skraju doliny lub na wysokim brzegu, zwykle na niewielkich powierzchniach znajdują się wilgotniejsze postaci łąk świeżych (kod: 6510-1), będących zbiorowiskami zastępczymi łągów. Na siedliskach tych prowadzony jest głównie wypas, rzadko gospodarka kośna. Odrębny, bardzo rzadki typ siedliska stanowią permanentnie inicjalne żwirowiska i kamieniste odsypy tworzące wyraźne wyspy w nurcie Wisłoki oraz plaże. Częściowo zajęte są one płatami wierzb wąskolistnych, ale pojawiają się na nich niewielkie fragmenty nietrwałych zbiorowisk ziołoroślowych i trawiastych. Na skraju otuliny w potoku Tuszymka, obecne są zbiorowiska z włosienicznikiem wodnym *Batrachium fluitans*, grążelem żółtym *Nuphar lutea*, okrężnicą bagienną *Hottonia palustris*, żabiściekiem pływającym *Hydrocharis morsus-ranae*

i otoczeniem szuwarowym. Zróżnicowane są zbiorowiska higrofilne, zarówno ziołoroślowe jak i zarastające olszą czarną, szuwały. Dominującą rolę odgrywa różnowiekowy podrost i zadrzewienia olszy czarnej *Alnus glutinosa*, wierzby szarej *Salix cinerea* z warstwą zielną tworzoną przez turzycę długokłosą *Carex elongata*, turzycę pęcherzykową *Carex vesicaria*, kosaćca żółtego *Iris pseudacorus*, sitowie leśne *Scirpus sylvestris* i inne. Nad Tuszynką i wzdłuż rowów melioracyjnych obficie porastają szuwały z turzycą pęcherzykową *Carex vesicaria*, turzycą brzegową *Carex riparia*, turzycą błotną *Carex acutiformis*, a gdzie niedzie pojawiają się niewielkie fragmenty podmokłych łąk na podłożu torfowym. W suchszych miejscach, pojawia się także sosna pospolita *Pinus sylvestris* i dąb szypułkowy *Quercus robur*.

Rysunek 16. Obszar siedliskowy sieci Natura 2000 "Dolna Wisłoka z Dopływami" na tle Gminy Przeclaw.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Rezerwaty¹⁶

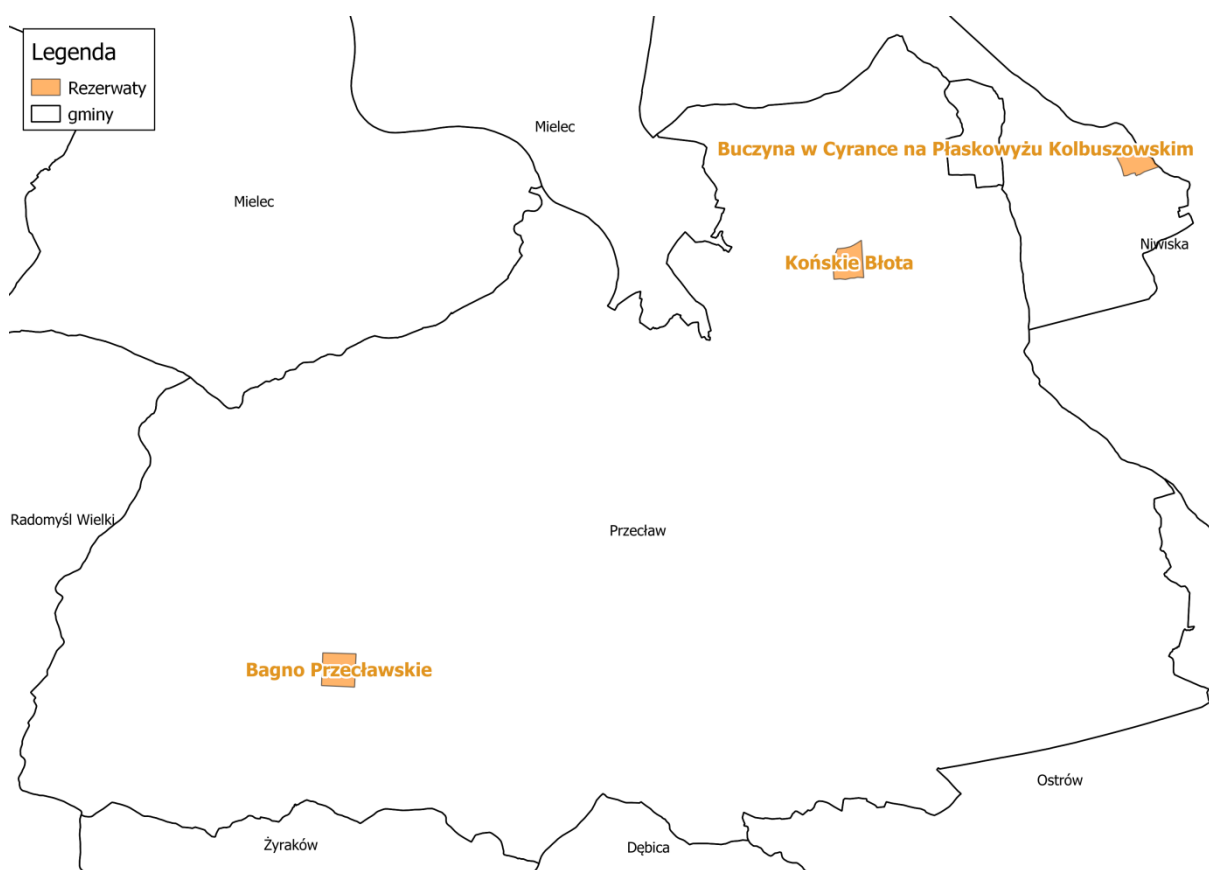
Rezerwat przyrody „Bagno Przeclawskie”

Rezerwat przyrody „Bagno Przeclawskie” jest rezerwatem torfowiskowym o powierzchni 25,56 ha. Został powołany do życia 15 maja 1979 roku, w celu zachowania w stanie naturalnym wielu zbiorowisk, zwłaszcza roślinności torfowiskowej, charakterystycznych dla Kotliny Sandomierskiej.

Rezerwat przyrody „Końskie Błota”

Rezerwat przyrody „Końskie Błota” jest rezerwatem leśnym o powierzchni 20,2 ha. Został powołany do życia 9 maja 2004 roku, w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych zbiorowisk roślin torfowych i wodnych wraz z interesującym układem siedlisk leśnych oraz stanowisk roślin i zwierząt chronionych.

Rysunek 17. Rezerwaty przyrody na tle Gminy Przeclaw.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Obszary Chronionego Krajobrazu¹⁷

Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu

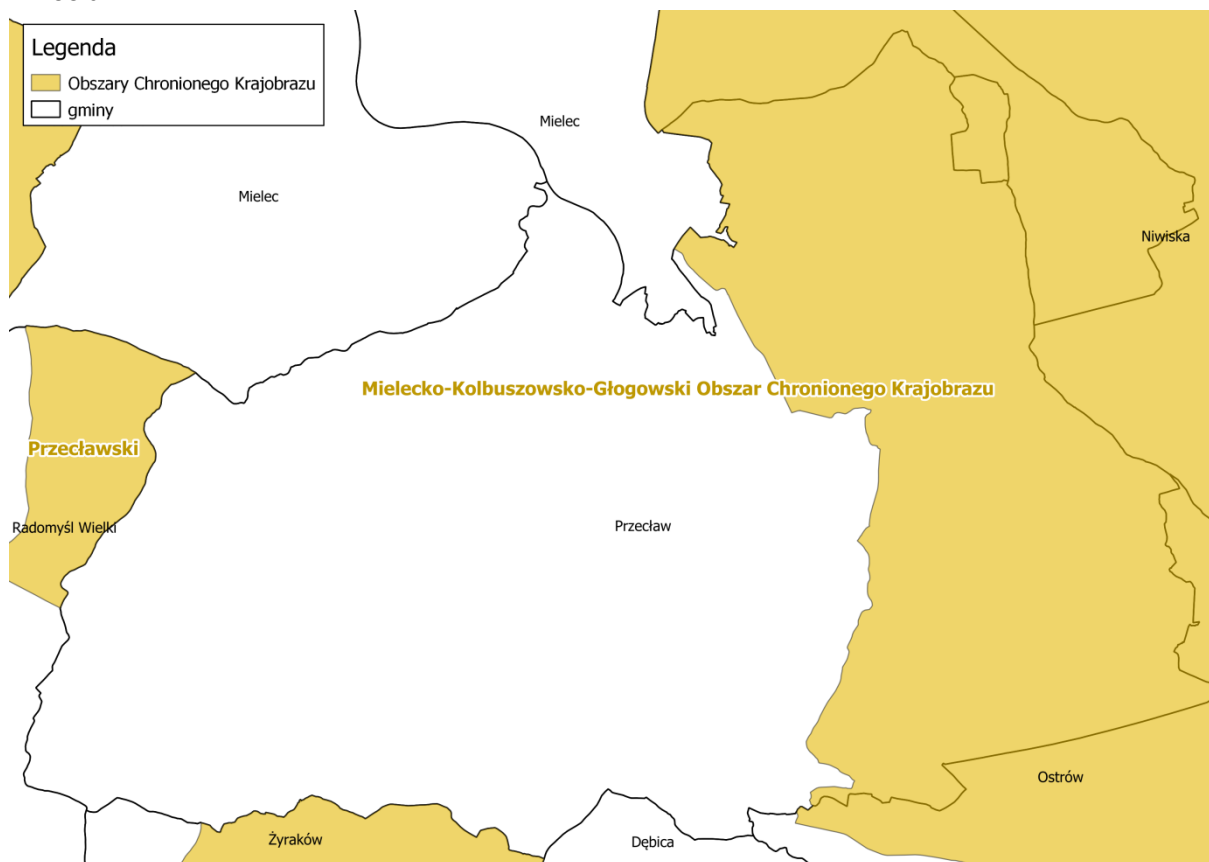
Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje fragment Płaskowyżu Kolbuszowskiego o krajobrazie rolniczo-leśnym. Występuje tu duża różnorodność środowisk – od piaszczystych wydmy do bagien torfowisk i wód. Rosną tu bory

¹⁶ www.crfop.gdos.gov.pl

¹⁷ www.crfop.gdos.gov.pl

sosnowe i mieszane, lasy mieszane, olsy, łągi, kwaśne łąki, szuwary oczeretowe, mannowe, zbiorowiska wydmowe, ziołoroślowe, trzęślicowe, łąki ostrożeńiowe i rajgrasowe.

Rysunek 18. Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu na tle Gminy Przeclaw.

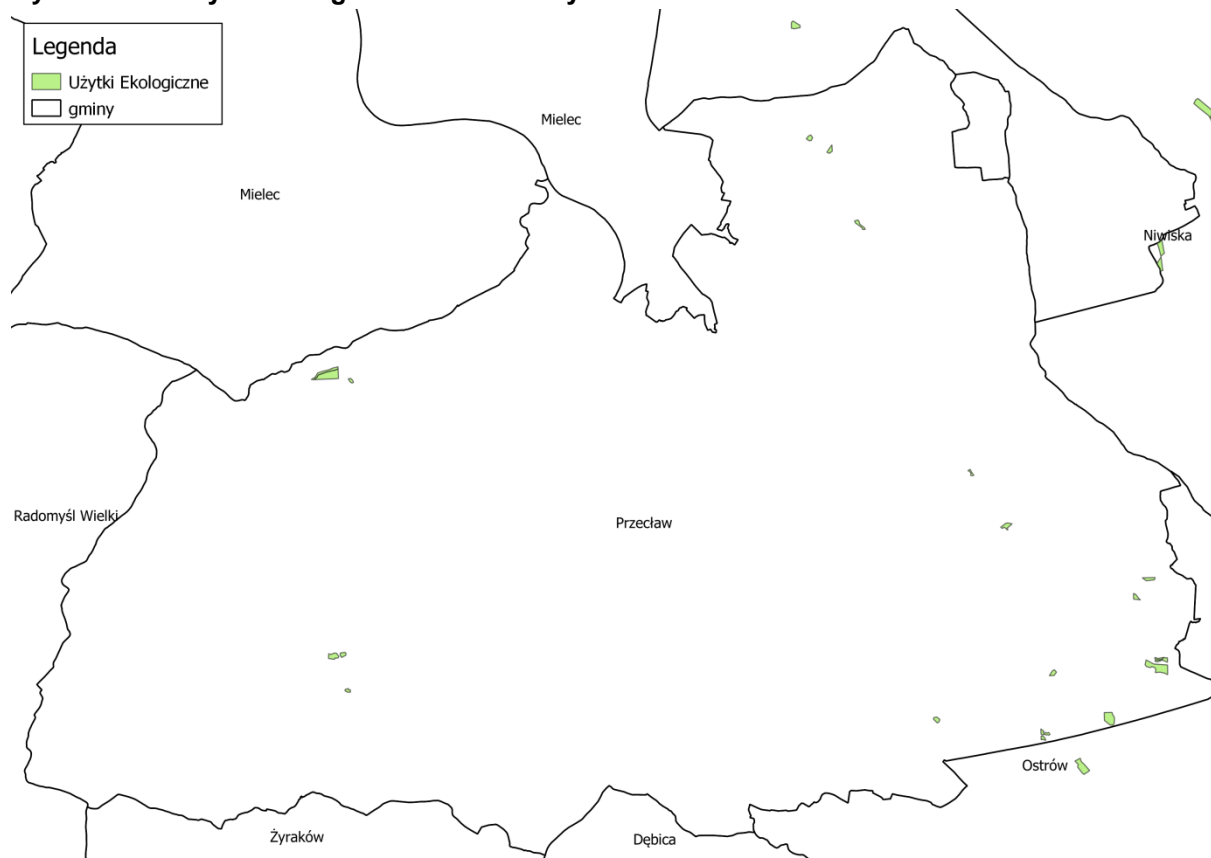
źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Użytki ekologiczne¹⁸

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie Gminy Przeclaw znajduje się 20 użytków ekologicznych. Ich położenie przedstawiono poniżej.

¹⁸ www.crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 19. Użytki ekologiczne na tle Gminy Przeclaw.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Szczegóły na ich temat przedstawiono w tabeli.

Tabela 32. Użytki ekologiczne Gminy Przecław.

Lp.	Data utworzenia	Opis granicy	Powierzchnia	Rodzaj użytku nazwa	Rodzaj aktu nazwa	Akt prawny nazwa
1.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Ruda, oddział 159c	0,2800	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
2.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Ruda, oddział 174c	0,8100	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
3.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Sokole, oddział 231d	0,8900	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
4.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Sokole, oddział 231f	3,4400	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
5.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Wola Ociecka, oddział 260b	0,5400	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
6.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Łączki Brzeskie, oddział 81c	0,3000	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
7.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Podole, oddział 118c	0,3200	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Data utworzenia	Opis granicy	Powierzchnia	Rodzaj użytku nazwa	Rodzaj aktu nazwa	Akt prawny nazwa
						uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
8.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Podole, oddział 115b	0,5100	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
9.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Podole, oddział 115c	1,0800	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
10.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Sokole, oddział 204b	0,6800	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
11.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Sokole, oddział 204i	0,5100	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
12.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Łuże, oddział 77d	0,5400	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
13.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Łuże, oddział 77f	0,9200	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
14.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Wojślaw, oddział 78b	0,5200	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Data utworzenia	Opis granicy	Powierzchnia	Rodzaj użytku nazwa	Rodzaj aktu nazwa	Akt prawny nazwa
						uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
15.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Wojśław, oddział 78d	0,5300	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
16.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Sokole, oddział 234k	0,5400	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
17.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Wola Ociecka , oddział 254c	2,4400	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
18.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Wola Ociecka , oddział 256h	0,5600	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
19.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Wola Ociecka , oddział 256i	0,3000	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
20.	1996-12-31	Gmina Przecław, leśnictwo Rzochów, oddział 95h	0,6500	bagno	utworzenie	Rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne
					zmiana	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 07.08.2002 r. zmieniające rozporządzenie Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z 06.12.1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne

źródło: www.crfop.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody¹⁹

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie Gminy Przeclaw, zlokalizowany jest jeden obiekt o statusie pomnika przyrody. Jest to dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o wysokości 22 m, obwodzie 609 cm i pierśnicy 194 cm. Drzewo ma około 250 lat i rozwidlony pień.

5.9.2. Korytarze ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2020, poz. 55 t.j.) korytarz ekologiczny to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. Poza definicją (wprowadzeniem pojęcia korytarzy ekologicznych do ustawy) nie widnieją żadne inne zapisy charakteryzujące lub klasyfikujące takie obszary, dlatego korytarz ekologiczny nie stanowi formy ochrony przyrody. Wyznaczane są przez Ministerstwo Środowiska, przy współpracy jednostek naukowych oraz organizacji pozarządowych. Ochrona i monitoring korytarzy ekologicznych, odbywa się poprzez zapisy w ustawach:

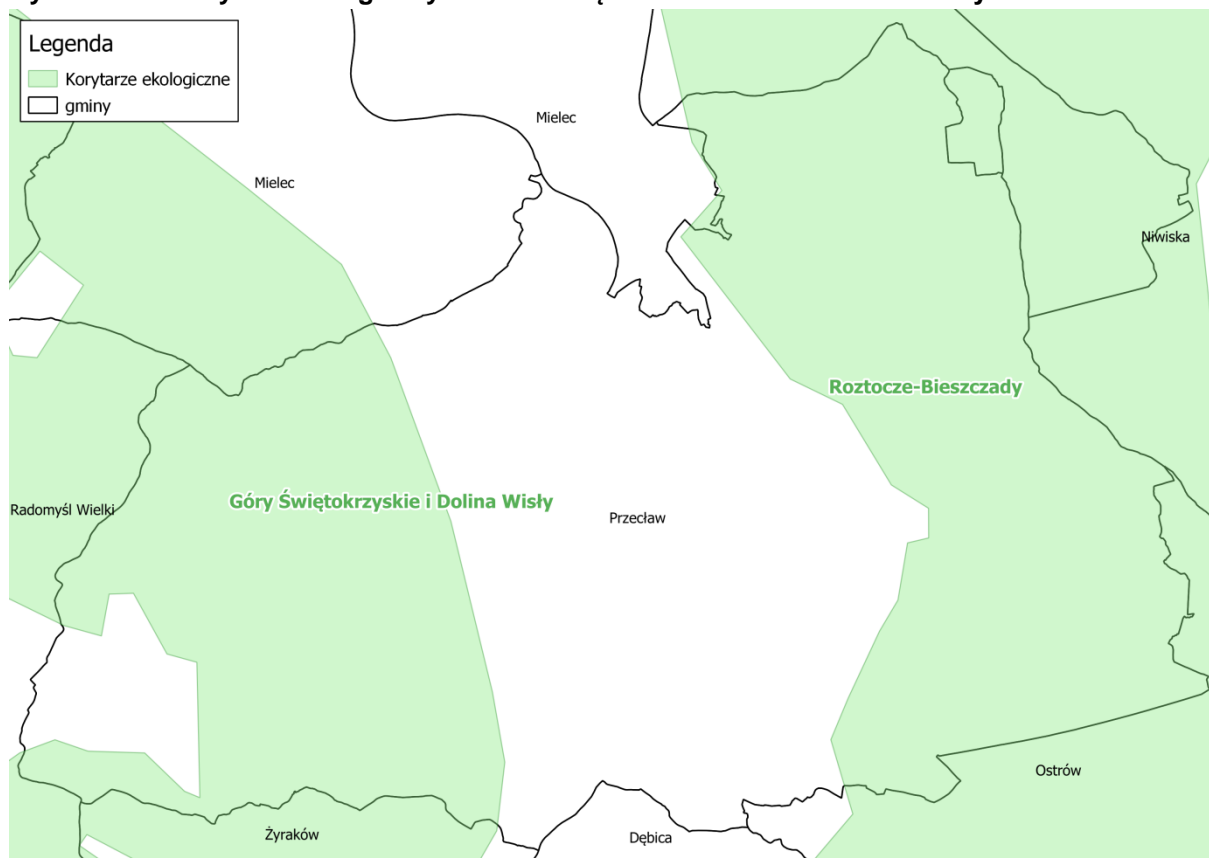
- Ustawa o ochronie przyrody (Dz.U. 2020 poz. 55) – definicja korytarza ekologicznego, cele oraz sposoby ochrony przyrody;
- Ustawa Prawo Ochrona Środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219) - określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, w tym jego ochronę w dokumentach planistycznych takich jak MPZP oraz SUiKZPG;
- Ustawa o lasach (Dz.U. 2020 poz. 6) – określa zasady ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody;
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2020 poz. 283) – określa zasady oceny oddziaływania na środowisko planów i inwestycji;
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2020 poz. 293) – określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, w tym wymagania ochrony środowiska (gospodarowanie wodami, ochrony gruntów rolnych i leśnych);
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. 2019 poz. 1862) – określa działania zapobiegawcze oraz naprawcze w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku.

Przez zachodnią część Gminy Przeclaw przebiega korytarz ekologiczny Góry Świętokrzyskie i Dolina Wisły, natomiast przez jej wschodnią część biegnie korytarz ekologiczny Rostocze – Bieszczady. Ich położenie przedstawiono poniżej.

---

¹⁹ www.crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 20. Korytarz ekologiczny Dolina Pasłęki-Puszcza Piska na tle Gminy Przeclaw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

5.9.3. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy Przeclaw wynosi 5 541,51 ha, co daje lesistość na poziomie 41,3%. Wskaźnik lesistości gminy jest wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę lasów na terenie Gminy Przeclaw przedstawiono w poniższej tabeli.

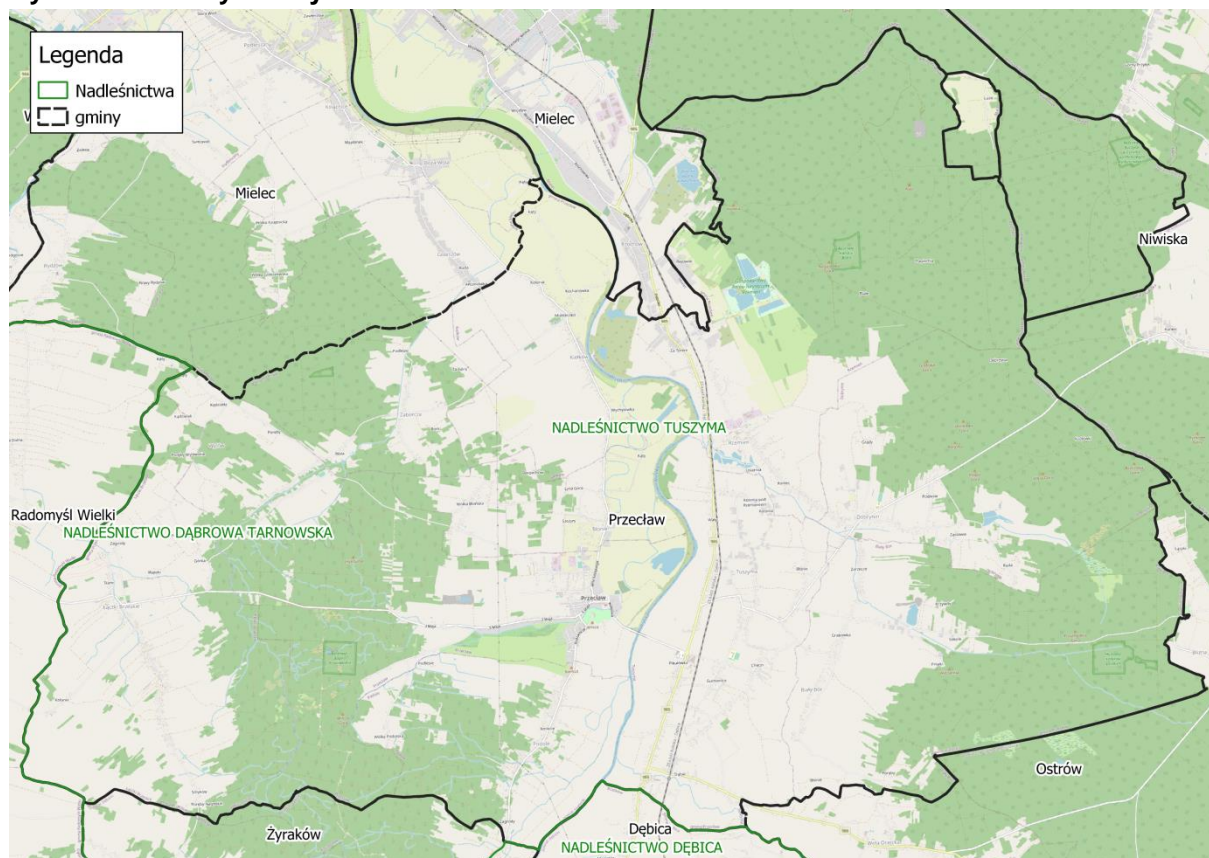
Tabela 33. Struktura lasów położonych na terenie Gminy Przeclaw w roku 2019.

Lasy		
Powierzchnia ogółem	ha	5 541,51
Lesistość	%	41,3
Lasy publiczne ogółem	ha	4 644,37
Lasy prywatne ogółem	ha	897,14

źródło: GUS

Lasy znajdujące się na obszarze Gminy Przeclaw są zarządzane przez Nadleśnictwo Tuszyna.

Rysunek 21. Lasy Gminy Przeclaw.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Na obszarze Gminy Przeclaw można napotkać następujące typy siedliskowe lasu:

- **Bór świeży** – powstaje na glebach rdzawych oraz bielcowych. W drzewostanie dominują sosny z domieszkami świerka, brzozy brodawkowej oraz jodły. Podszycie najczęściej tworzą jałowce, dęby bezszypułkowe oraz jarzęby, natomiast runo złożone jest z mchów, borówki czernicy oraz roślin wierzchlinowatych.
- **Bór bagienny** – występuje na torfach wysokich, w nieodwadnianych nieckach lub na obszarze zarastających jezior. Główny drzewostan tworzy sosna z domieszkami brzozy omszonej oraz świerka. W skład runa borów mieszanych bagiennych wchodzi rośliny bagienne oraz turzyce. Mogą tu też występować elementy arktyczne takie jak brzoza karłowata oraz niska, wierzba borówkolistna, oraz lapońska i zimoziół.
- **Bór mieszany świeży** – występuje na dość ubogich glebach bielcowych oraz rdzawych utworzonych na piaskach i żwirach utworzonych w czasie procesów akumulacyjnych. Do gatunków głównych tego siedliska leśnego zalicza się sosny oraz świerki. Domieszkowo mogą także występować: buk, dęby, lipy, brzozy, jodły oraz modrzewie. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny, kruszyny, trzmieliny oraz wiciokrzew pomorski. W skład runa borów mieszanych świeżych wchodzi: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, kłosownica leśna czy orlica pospolita.

- **Bór mieszany wilgotny** – występuje na obszarach będących pod wpływem wód gruntowych, często w pobliżu boru wilgotnego. Tworzy się na glebach bielcowych oglejonych a także na glebach murszowych oraz torfowych. Główny drzewostan tworzą sosny oraz świerki z domieszkami dębu, topoli, osiki oraz jodły. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny oraz kruszyny. W skład runa borów mieszanych wilgotnych wchodzi m.in.: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, orlica pospolita, szczawik zajęczy czy bagno.
- **Bór mieszany bagienny** – występuje na torfach wysokich i przejściowych, które zostały odwodnione (niski poziom wód gruntowych). Główny drzewostan tworzą sosny oraz świerki z domieszkami brzozy omszonej. W podszyciu napotyka się kruszyny oraz wierzby krzewiaste. W skład runa borów mieszanych bagiennych wchodzi rośliny bagienne oraz turzyce.
- **Las świeży** – zajmuje siedliska żyzne oraz bardzo żyzne. Tworzy się na glebach brunatnych oraz płowych. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, lipy, klonu, jawora, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się leszczynę, trzmielinę, kruszynę, jarząb, głóg, dereń, porzeczkę alpejską oraz bez czarny. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny kwitnące wiosną – przed drzewostanem. Jest to spowodowane zwartym drzewostanem i mniejszą ilością słońca przedostającego się do niższych partii lasu.
- **Las wilgotny** - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, wilgotne. Tworzy się na glebach brunatnych, murszowo-torfowych, murszowatych, gruntowo-glejowych oraz niektórych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy oraz jesion z domieszkami wiązu, klonu, jawora, lipy, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny, bez koralowy, porzeczkę czarną, dereń, trzmielinę oraz kalinę koralową. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez wysokie byliny, w tym dużą ilość roślin azotolubnych takich jak pokrzywy.
- **Las mieszany świeży** – występuje na glebach brunatnych oraz płowych, rzadziej na bielcach i glebach rdzawych. Główny drzewostan tworzą sosna, dąb, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, brzozy, osiki, lipy oraz klonu. W podszyciu napotyka się trzmielinę, jarząb, leszczynę, kruszynę, wiciokrzew, głóg oraz dereń. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez kombinację roślin charakterystycznych dla lasów mieszanych oraz borów mieszanych.
- **Las mieszany wilgotny** – występuje na średniożyznych i wilgotnych siedliskach, często w obniżeniach terenu, w których zalegać mogą wody gruntowe. Tworzy się na glebach bielcowych oglejonych, brunatnych a także na glebach murszowych oraz zdegradowanych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy sosna, dąb szypułkowy, świerk oraz jodła. W podszyciu napotyka się jarząb, leszczynę, kruszynę oraz czeremchę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne.

- **Las mieszany bagienny** – zajmuje siedliska żyzne i wilgotne, często wokół zarastających zbiorników wodnych. Tworzy się na torfach przejściowych. Główny drzewostan tworzy sosna, świerk, brzoza omszona oraz olsza czarna. Powyższe gatunki mogą być również domieszkami, w zależności od gatunku dominującego. W podszyciu napotyka się jarząb, jałowiec, kruszynę oraz łożę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne charakterystyczne dla siedlisk torfowych wraz z roślinnością borową.
- **Ols** – zajmuje siedliska bagiennie z płytkimi wodami gruntowymi, często występuje w dolinach rzecznych oraz wokół jezior. Tworzy się na torfach niskich. Główny drzewostan tworzy olsza czarna z domieszkami jesionu, brzozy omszonej oraz świerka. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny oraz czarna porzeczkę. Charakterystyczną cechą runa lasów olsowych jest występowanie roślin typowych dla lasów (mchy, paprocie) oraz roślin szuwarowych.
- **Ols jesionowy** – zajmuje tereny zalewane o utrudnionym odpływie wody, przez co występują tam procesy zabagnienia gleby. Tworzy się on na glebach kwaśnych lub zasadowych z dużą zawartością substancji organicznych. Główny drzewostan tworzy jesion oraz olsza z domieszkami wiązu i brzozy. Skład podszycia jest bardzo podobny do Olsów. W olsach jesionowych dodatkowo występują chmiel zwyczajny, śledziennica skrętolistna, kozłek lekarski.
- **Lasy łąkowe** – związane są z siedliskami wilgotnymi, na których występują okresowe zalewy. Zazwyczaj porastają doliny rzek. Trzon drzewostanu tworzą topole, jesiony, wiązy i dęby.

5.9.4. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować na minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska w gminie. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza na terenach objętych ochroną.

Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska²⁰

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

5.9.5. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność form ochrony przyrody na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z postępującą urbanizacją; • Zwiększający się ruch turystyczny.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnianie obszarów chronionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; • Ochrona i rozwój lasów poprzez realizację założeń Planów Urządzania Lasów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost presji człowieka na środowisko, zarówno przez wzmożony ruch turystyczny jak i presję urbanistyczną; • Fragmentacja siedlisk oraz korytarzy ekologicznych spowodowana urbanizacją terenów; • Przekształcenia siedlisk przyrodniczych w związku ze zmianami klimatycznymi.

²⁰ www.zmsp.gios.gov.pl

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji WIOŚ w Rzeszowie na terenie Gminy Przeclaw nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR) ani zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewy mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych poprzez utworzenie systemu kontroli zabezpieczeń. Zaleca się także branie czynników klimatycznych pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz

ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę, możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na etapie projektowania oraz budowy dróg oraz należy usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamić mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.

Monitoring środowiska

Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy: Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Pożarnej oraz Straży Granicznej

5.10.3. Analiza SWOT

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak obecności, na terenie gminy, zakładów z grup ZDR. 	<ul style="list-style-type: none"> Obecność zakładu z grupy ZZR; Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie; Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii. 	<ul style="list-style-type: none"> Awarie na terenie zakładów ZZR; Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1. Wyznaczone cele i zadania

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie Gminy Przeclaw).

Tabela 34. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie. <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	3	0	Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z systemów grzewczych	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych	W – Gmina Przecław M – zarządcy budynków	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
							Wymiana indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne kotły w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	W – Gmina Przecław M – zarządcy budynków	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
							Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy Przecław	M - PSG	Brak środków na realizację zadania, brak chęci podłączenia się prze mieszkańców
							Modernizacja oświetlenia budynków na bardziej efektywne	W – Gmina Przecław M – właściciele oraz zarządcy budynków	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
							Montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
							Wdrażanie oraz aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Przecław M – jednostki wyznaczone w PGN	Brak środków na realizację zadania
							Realizacja zadań wynikających z Programów ochrony powietrza	W – Gmina Przecław M – jednostki wyznaczone w POP	Brak środków na realizację zadania
							Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego powodowanego przez niską emisję	W – Gmina Przecław M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii	Montaż oraz wsparcie finansowania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Przeclaw	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
							Instalacja OZE (kolektorów słonecznych, pieców na biomasę i pomp ciepła) w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie gminy	M – właściciele oraz zarządcy budynków	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
			Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) [km] <u>Źródło:</u> GUS	2,2	3,5		Promowanie stosowania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe Brak środków na realizację zadania
						Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej	Budowa i modernizacja dróg	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
						Ograniczanie emisji przemysłowej	Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych	M – Przedsiębiorcy	Brak środków na realizację zadania
						Wzrost udziału ekologicznych środków transportu	Promocja transportu zbiorowego wśród mieszkańców	W – Gmina Przeclaw M – spółki organizujące transport zbiorowy	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Budowa oraz modernizacja infrastruktury transportu publicznego	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
							Budowa ścieżek rowerowych i dróg dla rowerów	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Wymiana taboru na niskoemisyjny	M – podmioty organizujące transport publiczny	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
						Monitoring stanu jakości powietrza	Monitoring stanu jakości powietrza	M – RWMŚ w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Wydawanie pozwoleń na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych	M – Starostwo Powiatowe w Mielcu, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	–
							Kontrola paliwa spalane w indywidualnych systemach grzewczych	W – Gmina Przecław	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
2.	Zagrożenia hałasem	Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy	Wielkość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu przy drogach [dB] Źródło: GDDKiA, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	<5	0	Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego	Ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez stosowanie ekranów akustycznych oraz tzw. cichych nawierzchni	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Przebudowa i modernizacja dróg	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Nasadzanie zieleni izolacyjnej	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Edukacja ekologiczna w zakresie zagrożenia hałasem	W – Gmina Przecław M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Wprowadzanie do mpzp zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem	W – Gmina Przecław	Sprzeciw mieszkańców

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Przeciwdziałanie powstawaniu hałasu instalacyjnego	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	M – RWMS w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Bieżąca kontrola zakładów pracy w zakresie emisji hałasu	M – WIOŚ w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
3.	Pola elektromagnetyczne	Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie	Brak badań	0	Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektroenergetycznych oraz minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko	Wprowadzenie do mpzp zapisów uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	W – Gmina Przecław	Brak środków na realizację zadania
							Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne	W – Starostwo Powiatowe w Mielcu	-
							Monitoringu pól elektromagnetycznych	M – RWMS w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Edukacja ekologiczna i w zakresie pól elektromagnetycznych	W – Gmina Przecław M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
4.	Gospodarowanie wodami	Ochrona przed powodzią i suszą	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku [dam ³] <u>Źródło:</u> GUS	363,0	360,0	Minimalizacja zagrożenia klęskami powodzi i suszy	Budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka			
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa							
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J			
			Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	27,3	266,0		Konserwacja rzek, kanałów i rowów melioracyjnych	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania			
			Utrzymanie wałów przeciwpowodziowych				M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania				
			Wprowadzanie do mpzp ograniczeń wynikających z występowania terenów zagrożonych powodzią i podtopieniami				W – Gmina Przeclaw	Sprzeciw mieszkańców				
		Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	Ilość JCWP o złym stanie ogólnym	1	0	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze ścieków komunalnych i przemysłowych	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – RWMS w Rzeszowie, PSH	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania			
			Ilość JCWPd o złym stanie ogólnym				0	0	Utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	M – WIOŚ w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
										Prowadzenie rejestru i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Gmina Przeclaw	Brak środków na realizację zadania
										Ustanowienie stref ochrony pośredniej dla ujęć wód oraz weryfikacja wyznaczenia wód wrażliwych	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
										Utrzymanie wód i urządzeń melioracji wodnych podstawowych	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
			Ograniczenie spływu powierzchniowego z terenów zurbanizowanych i rolniczych				W – Gmina Przeclaw M – mieszkańcy, PODR w Boguchwale	Brak środków na realizację zadania				
			5.				Gospodarka wodno-ściekowa	Optymalizacja zużycia wody	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3 207	≥3 207	Ograniczenie wykorzystywania zasobów wód podziemnych i powierzchniowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
			Źródło: GUS				Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez recyrkulację wody w zakładach przemysłowych i zamykanie obiegów wody	M – przedsiębiorstwa	Brak środków na realizację zadania	
						Poprawa skuteczności Zaopatrzenia w wodę	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań	
							Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań	
		Racjonalna gospodarka ściekowa	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 145	1 234	Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki ściekami socjalno-bytowymi	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań	
			Źródło: GUS					Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
			Zbiorniki bezodpływowe [szt.]	1 065	965			Edukacja ekologiczna dotycząca prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
			Źródło: GUS							

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	44	60		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	M – właściele nieruchomości	Brak środków na realizację zadania, brak dofinansowań
6.	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalni ze złóż	Wydobycie kopalni [tys. m ³] <u>Źródło danych:</u> PIG-PIB	36	32	Nadzór nad zasobami kopalni	Uwzględnianie , w mpzp, zapisów dotyczących ochrony zasobów złóż	W – Gmina Przeclaw	Sprzeciw mieszkańców
							Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalni	M – Starostwa Mielecki, Marszałek Województwa	–
							Zapobieganie nielegalnej eksploatacji kopalni	M – OUG, PIG-PIB	–
							Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	M – eksploatujący złoża	Brak środków na realizację zadania
							Działania edukacyjne promujące zrównoważone wykorzystanie kopalni	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
7.	Gleby	Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Powierzchnia nieużytków [ha] <u>Źródło:</u> GUS	19,00	15,00	Ochrona gleb użytkowanych rolniczo	Monitoring chemizmu gleb ornych	M – GIOŚ, IUNG	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Promocja rolnictwa ekologicznego	W – Gmina Przeclaw M – PODR w Boguchwale	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Szkolenia i kursy z zakresu chemizacji, integrowanej ochrony roślin, Kodeksu Dobrej Praktyki, zasad ubiegania się o płatności bezpośrednie, obowiązków rolnika wynikających z korzystania z funduszy UE, oddziaływania gospodarstw rolnych na środowisko	M – PODR w Boguchwale	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
						Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi	Rekultywacja terenów zdegradowanych	W – Gmina Przeclaw M – właściciele terenów	Brak środków na realizację zadania
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła [%] <u>Źródło:</u> UM w Przeclawiu	31,00	>50	Uporządkowanie systemu gospodarowania odpadami	Tworzenie corocznych sprawozdań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Przeclaw	–
							Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	W – Gmina Przeclaw	–
							Likwidacja dzikich wysypisk odpadów	W – Gmina Przeclaw	Brak środków na realizację zadania
							Wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów	M – Starostwa Mielecki, Marszałek Województwa	–
							Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie wytwarzania odpadów odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania	M – Starostwa Mielecki, Marszałek Województwa, WOŚ w Rzeszowie	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
			Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [%]	8,24	<35		Edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami komunalnymi	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Źródło: UM w Przeclawiu						
			Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy [kg]	1 807 075	1 700 000	Usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Usunięcie oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Przeclaw M - mieszkańcy	Brak chęci współpracy ze strony mieszkańców, brak środków na realizację zadania
			Źródło: baza azbestowa				Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie szkodliwości azbestu oraz o sposobach postępowania z nim (spotkania, materiały informacyjne)	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
9.	Zasoby przyrodnicze	Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie walorów przyrodniczych	Ilość form ochrony przyrody [szt.] Źródło: RDOŚ	25	25 ≤	Zachowanie systemu obszarów cennych przyrodniczo	Ochrona istniejących form ochrony przyrody	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyma	–
							Tworzenie nowych form ochrony przyrody	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie	Sprzeciw mieszkańców
							Edukacja ekologiczna dzieci i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe, RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyma	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych, zbiornikach wodnych oraz na terenach zmeliorowanych w stanie nie pogorszonym	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyma	–
							Identyfikacja miejsc występowania gatunków inwazyjnych oraz ich usuwanie	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Zwiększenie lesistości	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej [ha] <u>Źródło:</u> GUS	92,70	95,00	Ochrona i utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych	Tworzenie nowych i utrzymanie istniejących obszarów zieleni urządzonej	W – Gmina Przecław	Sprzeciw mieszkańców
			Powierzchnia lasów [ha] <u>Źródło:</u> GUS	5 541,51	5 565,00	Ochrona i prowadzenie właściwej gospodarki leśnej	Zadania z zakresu gospodarki leśnej (zręby, trzebieże, odnowienia zrębów zupełnych, częściowych, pielęgnowanie gleby, czyszczenia późne, melioracje agrotechniczne)	M – Nadleśnictwo Tuszyma	Brak środków na realizację zadania
							Zadania z zakresu gospodarki leśnej (przebudowa drzewostanów, zabiegi zwalczania owadów, ochrona bioróżnorodności drzewostanu)	M – Nadleśnictwo Tuszyma	Brak środków na realizację zadania
							Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	M – Starostwo Powiatowe w Mielcu	–
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Ilość poważnych awarii na terenie gminy <u>Źródło:</u> WIOŚ w Rzeszowie	0	0	Zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń mogących powodować poważną awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska	Poprawa technicznego wyposażenia służb OSP	W – Gmina Przecław	Brak środków na realizację zadania
							Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – sprawcy awarii, PSP	Opór ze strony sprawcy
							Nadzór nad logistyką transportu substancji niebezpiecznych	M – zarządcy dróg, ITD	–
							Edukacja społeczeństwa na rzecz prawidłowych zachowań w razie wystąpienia poważnych awarii	W – Gmina Przecław M – PSP, WIOŚ w Rzeszowie	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

W – zadanie własne,

M – zadanie monitorowane.

źródło: Opracowanie własne, Urząd Miejski w Przecławiu

Tabela 35. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych wyznaczonych w ramach POŚ.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniach
			2021	2022	2023	2024	2025-2028		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy budynków	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	–
	Wymiana indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne kotły w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy budynków	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	–
	Modernizacja oświetlenia budynków na bardziej efektywne	W – Gmina Przeclaw M – właściciele oraz zarządcy budynków	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	–
	Montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	–
	Wdrażanie oraz aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Przeclaw M – jednostki wyznaczone w PGN	Zgodnie z harmonogramem PGN					środki własne, WFOŚiGW	–
	Realizacja zadań wynikających z Programów ochrony powietrza	W – Gmina Przeclaw M – jednostki wyznaczone w POP	Zgodnie z harmonogramem POP					środki własne, WFOŚiGW	–
	Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego powodowanego przez niską emisję	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
	Montaż oraz wsparcie finansowania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Przeclaw	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Promowanie stosowania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
Budowa i modernizacja dróg	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	–	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniach
			2021	2022	2023	2024	2025-2028		
	Promocja transportu zbiorowego wśród mieszkańców	W – Gmina Przeclaw M – spółki organizujące transport zbiorowy	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
	Budowa oraz modernizacja infrastruktury transportu publicznego	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Budowa ścieżek rowerowych i dróg dla rowerów	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Kontrola paliwa spalanego w indywidualnych systemach grzewczych	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
Zagrożenia hałasem	Ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez stosowanie ekranów akustycznych oraz tzw. cichych nawierzchni	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Przebudowa i modernizacja dróg	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
	Nasadzanie zieleni izolacyjnej	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne	–
	Edukacja ekologiczna w zakresie zagrożenia hałasem	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
	Wprowadzanie do mpzp zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
Pola elektromagnetyczne	Wprowadzenie do mpzp zapisów uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
	Edukacja ekologiczna i w zakresie pól elektromagnetycznych	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniach
			2021	2022	2023	2024	2025-2028		
Gospodarowanie wodami	Wprowadzanie do mpzp ograniczeń wynikających z występowania terenów zagrożonych powodziami i podtopieniami	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
	Prowadzenie rejestru i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
	Ograniczenie spływu powierzchniowego z terenów zurbanizowanych i rolniczych	W – Gmina Przeclaw M – mieszkańcy, PODR w Boguchwale	Zadanie ciągłe					środki własne	–
Gospodarka wodno-ściekowa	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno – promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
	Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez recykulację wody w zakładach przemysłowych i zamykanie obiegów wody	M – przedsiębiorstwa	Zależne od potrzeb					środki własne	–
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb					środki własne	–
	Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb					środki własne	–
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb					środki własne	–
	Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb					środki własne	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniach
			2021	2022	2023	2024	2025-2028		
	Edukacja ekologiczna dotycząca prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
Zasoby geologiczne	Uwzględnianie , w mpzp, zapisów dotyczących ochrony zasobów złóż	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
	Działania edukacyjne promujące zrównoważone wykorzystanie kopalin	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
Gleby	Promocja rolnictwa ekologicznego	W – Gmina Przeclaw M – PODR w Boguchwale	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
	Rekultywacja terenów zdegradowanych	W – Gmina Przeclaw M – właściciele terenów	Zależne od potrzeb					środki własne	–
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Tworzenie corocznych sprawozdań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	W – Gmina Przeclaw	W ramach działań własnych UM					środki własne	–
	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów	W – Gmina Przeclaw	Zależne od potrzeb					środki własne	–
	Edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami komunalnymi	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
	Usuwanie oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Przeclaw M - mieszkańcy	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	–
	Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie szkodliwości azbestu oraz o sposobach postępowania z nim (spotkania, materiały informacyjne)	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniach
			2021	2022	2023	2024	2025-2028		
Zasoby przyrodnicze	Ochrona istniejących form ochrony przyrody	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyma	Zadanie ciągłe					środki własne	–
	Tworzenie nowych form ochrony przyrody	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie	Zadanie ciągłe					środki własne	–
	Edukacja ekologiczna dzieci i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe, RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyma	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–
	Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych, zbiornikach wodnych oraz na terenach zmeliorowanych w stanie niepogorszone	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyma	Zadanie ciągłe					środki własne	–
	Identyfikacja miejsc występowania gatunków inwazyjnych oraz ich usuwanie	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie	Zadanie ciągłe					środki własne	–
	Tworzenie nowych i utrzymanie istniejących obszarów zieleni urządzonej	W – Gmina Przeclaw	Zależne od potrzeb					środki własne	–
Zagrożenia poważnymi awariami	Poprawa technicznego wyposażenia służb OSP	W – Gmina Przeclaw	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW	–
	Edukacja społeczeństwa na rzecz prawidłowych zachowań w razie wystąpienia poważnych awarii	W – Gmina Przeclaw M – PSP, WIOŚ w Rzeszowie	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	–

Źródło: opracowanie własne

W – zadanie własne,
M – zadanie monitorowane.

Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy budynków	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
		Wymiana indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne kotły w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy budynków	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
		Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy Przeclaw	M - PSG	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Modernizacja oświetlenia budynków na bardziej efektywne	W – Gmina Przeclaw M – właściciele oraz zarządcy budynków	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
		Montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
		Wdrażanie oraz aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Przeclaw M – jednostki wyznaczone w PGN	Zgodnie z harmonogramem PGN	środki własne, WFOŚiGW	–
		Realizacja zadań wynikających z Programów ochrony powietrza	W – Gmina Przeclaw M – jednostki wyznaczone w POP	Zgodnie z harmonogramem POP	środki własne, WFOŚiGW	–
		Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego powodowanego przez niską emisję	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Instalacja OZE (kolektorów słonecznych, pieców na biomasę i pomp ciepła) w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie gminy	M – właściciele oraz zarządcy budynków	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
		Promowanie stosowania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Budowa i modernizacja dróg	W – Gmina Przeclaw M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych	M – Przedsiębiorcy	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Promocja transportu zbiorowego wśród mieszkańców	W – Gmina Przecław M – spółki organizujące transport zbiorowy	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Budowa oraz modernizacja infrastruktury transportu publicznego	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
		Budowa ścieżek rowerowych i dróg dla rowerów	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
		Wymiana taboru na niskoemisyjny	M – podmioty organizujące transport publiczny	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
		Monitoring stanu jakości powietrza	M – RWMS w Rzeszowie	W ramach działań własnych RWMS	środki własne	–
		Wydawanie pozwoleń na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych	M – Starostwo Powiatowe w Mielcu, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
2.	Zagrożenia hałasem	Ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez stosowanie ekranów akustycznych oraz tzw. cichych nawierzchni	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
		Przebudowa i modernizacja dróg	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne, RPO, WFOŚiGW	–
		Nasadzanie zieleni izolacyjnej	W – Gmina Przecław M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Edukacja ekologiczna w zakresie zagrożenia hałasem	W – Gmina Przecław M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	M – RWMS w Rzeszowie	W ramach działań własnych RWMS	środki własne	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		Bieżąca kontrola zakładów pracy w zakresie emisji hałasu	M – WIOŚ w Rzeszowie	W ramach działań własnych WIOŚ	środki własne	–
3.	Pola elektromagnetyczne	Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne	W – Starostwo Powiatowe w Mielcu	W ramach działań własnych starostwa	środki własne	–
		Monitoringu pól elektromagnetycznych	M – RWMS w Rzeszowie	W ramach działań własnych RWMS	środki własne	–
		Edukacja ekologiczna i w zakresie pól elektromagnetycznych	W – Gmina Przecław M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
4.	Gospodarowanie wodami	Budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych	M – PGW WP	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Konserwacja rzek, kanałów i rowów melioracyjnych	M – PGW WP	Zadanie ciągłe	środki własne	–
		Utrzymanie wałów przeciwpowodziowych	M – PGW WP	Zadanie ciągłe	środki własne	–
		Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – RWMS w Rzeszowie, PSH	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	M – WIOŚ w Rzeszowie	W ramach działań własnych WIOŚ	środki własne	–
		Ustanowienie stref ochrony pośredniej dla ujęć wód oraz weryfikacja wyznaczenia wód wrażliwych	M – PGW WP	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Utrzymanie wód i urządzeń melioracji wodnych podstawowych	M – PGW WP	Zadanie ciągłe	środki własne	–
		Ograniczenie spływu powierzchniowego z terenów zurbanizowanych i rolniczych	W – Gmina Przecław M – mieszkańcy, PODR w Boguchwale	Zadanie ciągłe	środki własne	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno – promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez recyrkulację wody w zakładach przemysłowych i zamykanie obiegów wody	M – przedsiębiorstwa	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	W – Gmina Przeclaw M – spółki nadzorujące gospodarkę wodno-ściekową	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Edukacja ekologiczna dotycząca prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	M – właściciele nieruchomości	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
6.	Zasoby geologiczne	Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin	M – Starostwa Mielecki, Marszałek Województwa	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
		Zapobieganie nielegalnej eksploatacji kopalin	M – OUG, PIG-PIB	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	M – eksploatujący złoża	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Działania edukacyjne promujące zrównoważone wykorzystanie kopalin/złóż	W – Gmina Przecław M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
7.	Gleby	Monitoring chemizmu gleb ornych	M – GIOŚ, IUNG	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
		Promocja rolnictwa ekologicznego	W – Gmina Przecław M – PODR w Boguchwale	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Szkolenia i kursy z zakresu chemizacji, integrowanej ochrony roślin, Kodeksu Dobrej Praktyki, zasad ubiegania się o płatności bezpośrednie, obowiązków rolnika wynikających z korzystania z funduszy UE, oddziaływania gospodarstw rolnych na środowisko	M – PODR w Boguchwale	W ramach działań własnych PODR	środki własne	–
		Rekultywacja terenów zdegradowanych	W – Gmina Przecław M – właściciele terenów	Zależne od potrzeb	środki własne	–
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów	M – Starostwa Mielecki, Marszałek Województwa	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
		Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie wytwarzania odpadów odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania	M – Starostwa Mielecki, Marszałek Województwa, WOŚ w Rzeszowie	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
		Edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami komunalnymi	W – Gmina Przecław M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Usuwanie oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Przecław M - mieszkańcy	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie szkodliwości azbestu oraz o sposobach postępowania z nim (spotkania, materiały informacyjne)	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe	Zależne od potrzeb	środki własne, WFOŚiGW	–
9.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona istniejących form ochrony przyrody	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyna	Zadanie ciągłe	środki własne	–
		Tworzenie nowych form ochrony przyrody	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie	Zadanie ciągłe	środki własne	–
		Edukacja ekologiczna dzieci i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	W – Gmina Przeclaw M – organizacje pozarządowe, RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyna	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–
		Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych, zbiornikach wodnych oraz na terenach zmeliorowanych w stanie nie pogorszonym	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie, Nadleśnictwo Tuszyna	Zadanie ciągłe	środki własne	–
		Identyfikacja miejsc występowania gatunków inwazyjnych oraz ich usuwanie	W – Gmina Przeclaw M – RDOŚ w Rzeszowie	Zadanie ciągłe	środki własne	–
		Zadania z zakresu gospodarki leśnej (zręby, trzebieże, odnowienia zrębów zupełnych, częściowych, pielęgnowanie gleby, czyszczenia późne, melioracje agrotechniczne)	M – Nadleśnictwo Tuszyna	W ramach działań własnych nadleśnictwa	środki własne	–
		Zadania z zakresu gospodarki leśnej (przebudowa drzewostanów, zabiegi zwalczania owadów, ochrona bioróżnorodności drzewostanu)	M – Nadleśnictwo Tuszyna	W ramach działań własnych nadleśnictwa	środki własne	–
		Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	M – Starostwo Powiatowe w Mielcu	W ramach działań własnych starostwa	środki własne	–

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – sprawcy awarii, PSP	Zależne od potrzeb	środki własne	–
		Nadzór nad logistyką transportu substancji niebezpiecznych	M – zarządcy dróg, ITD	W ramach działań własnych jednostek	środki własne	–
		Edukacja społeczeństwa na rzecz prawidłowych zachowań w razie wystąpienia poważnych awarii	W – Gmina Przecław M – PSP, WIOŚ w Rzeszowie	Zadanie ciągłe	środki własne, WFOŚiGW	–

źródło: opracowanie własne

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

- 1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:
  - koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji;
  - bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów;
  - raporty na temat wykonania programu.
- 2) Edukacja ekologiczna:
  - utworzenie systemu edukacji ekologicznej;
  - udostępnienie informacji o stanie środowiska;
  - publikacja informacji o stanie środowiska.

7.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie;
- Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- Przedsiębiorstw zajmujących się odbiorem odpadów;
- Największych przedsiębiorców mających siedzibę i działających na terenie Gminy Przeclaw.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz koordynowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Mieszkańcy;
- Przedsiębiorcy;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- Wojewoda Podkarpacki;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie;
- Zarządcy dróg.

7.2. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.) Burmistrz Przeclawia co 2 lata przedstawi Radzie Miejskiej Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Miejskiej, należy przekazać go do organu wykonawczego powiatu.

7.3. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie omawianej gminy, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Przeclaw.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w tabeli nr 34.

7.4. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.4.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą poprzez finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza;
- Ochrona wód i gospodarka wodna;
- Ochrona powierzchni ziemi;
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo;
- Geologia i górnictwo;
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska;
- Programy międzydziedzinowe;
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska;
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki).
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia).
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska;
- uruchamia środki innych inwestorów;
- stymuluje nowe inwestycje;
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy;

- ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie²¹

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód;
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi;
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji;
- ochrony przed hałasem;

oraz zadania nieinwestycyjne takiej jak:

- edukacja ekologiczna;
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody);
- państwowy monitoring środowiska;
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.bip.wfosigw.rzeszow.pl oraz w siedzibie Funduszu w Rzeszowie.

7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)²²

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które mogą z niego korzystać. Możemy wyróżnić następujące grupy podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie:

1. Jednostki samorządu terytorialnego;
2. Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne;
3. Administracja publiczna;
4. Służby publiczne inne niż administracja;

²¹ www.bip.wfosigw.rzeszow.pl

²² na podstawie: www.pois.gov.pl

5. Instytucje ochrony zdrowia;
6. Instytucje kultury, nauki i edukacji;
7. Duże przedsiębiorstwa;
8. Małe i średnie przedsiębiorstwa;
9. Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych i dokumentacji poszczególnych konkursów o dofinansowanie.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej. Główne obszary na które zostaną przekazane środki to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Dzięki równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki:
  - wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
  - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
  - promowanie strategii niskoemisyjnych;
  - rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
  - rozwój infrastruktury środowiskowej;
  - dostosowanie do zmian klimatu;
  - ochrona i zahamowywanie spadku różnorodności biologicznej;
  - poprawa jakości środowiska miejskiego.
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
  - rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
  - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
  - poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
  - transport intermodalny, morski i śródlądowy.
4. Infrastruktura drogowa dla miast
  - poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce
  - rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach

- infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
    - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
    - budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
    - rozbudowa terminala LNG.
  8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
    - inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.
  9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia
    - wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
    - wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

Regionalny Program Operacyjny²³

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014-2020 jest instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego do roku 2020. Celem głównym RPO WP jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału podkarpackiego rynku pracy. Możliwość uzyskania wsparcia finansowego w ramach RPO WP 2014 – 2020 mają następujące pomioty:

- Jednostki samorządu terytorialnego;
- Przedsiębiorstwa, w szczególności mikro, małe i średnie (MŚP);
- Powiązania kooperacyjne;
- Ośrodki innowacyjności;
- Instytucje otoczenia biznesu (IOB);
- Instytucje ochrony zdrowia;
- Instytucje kultury, nauki i edukacji;
- Organizacje pozarządowe i społeczne oraz związki wyznaniowe;
- Podmioty wdrażające instrumenty finansowe;
- Podmioty świadczące usługi publiczne na rzecz samorządu.

W ramach wyodrębnionych osi priorytetowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 można uzyskać wsparcie na następujące typy przedsięwzięć:

- publiczna infrastruktury B+R oraz rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego; projekty B+R od fazy badań, przez prace rozwojowe, aż po pierwszą produkcję;
- wdrożenie wyników prac B+R w działalności firmy;
- wsparcie IOB jako wspierających innowacje w sektorze przedsiębiorczości,
- tereny inwestycyjne;
- pomoc w przygotowaniu przez MŚP nowych modeli biznesowych opartych na TIK (e-handel / promocja gospodarczo-branżowa / obsługa inwestorów);
- wsparcie MŚP na wczesnym etapie rozwoju(m.in. inkubatory przedsiębiorczości),

---

²³ www.rpo.podkarpackie.pl

- wsparcie IOB w zakresie wystandaryzowanych usług dla MŚP;
- rozbudowa przedsiębiorstwa, w celu wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (innowacje produktowe, procesowe, wdrożenie prototypu do produkcji.);
- wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej z OZE;
- instalacje do produkcji biokomponentów i biopaliw;
- termomodernizacja energetyczna budynków – głęboka i kompleksowa;
- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej;
- wymiana źródeł ciepła;
- ścieżki rowerowe;
- infrastruktura Park & Ride;
- infrastruktura dworcowa i miejska (m.in. przebudowa skrzyżowań, buspasy);
- ekologiczny tabor w transporcie publicznym;
- przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz usuwanie skutków katastrof (zbiorniki małej retencji, poldery zalewowe, specjalistyczny sprzęt i wyposażenie, OSP);
- infrastruktura do selektywnej: zbiórki, przetwarzania odpadów, sortowanie, kompostowanie;
- kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej;
- poprawa dostępności zasobów kulturowych regionu – zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa, produkty turystyczne, szlaki kulturowe, prace konserwacyjne;
- utrzymanie obszarów i zasobów cennych przyrodniczo (lokalnych i regionalnych) parki kraj. i miejskie, rezerваты, banki genowe, ścieżki edukacyjne);
- budowa lub przebudowa dróg wojewódzkich stanowiących połączenie z siecią dróg krajowych, ekspresowych oraz autostrad;
- modernizacja, rehabilitacji a także budowa nowych odcinków sieci kolejowej inwestycje z zakresu infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym;
- adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych;
- rozwój e-usług (e-gmina, e-zdrowie dla obywateli);
- rozwój zasobów danych przestrzennych oraz ich digitalizacja;
- rozwój infrastruktury informatycznej (elektroniczny obieg dokumentów.);
- wsparcie dla terenów, które tracą swój dotychczasowy charakter społeczno-gospodarczy - rozwój i gospodarcze wykorzystanie potencjału endogenicznego danego terytorium;
- infrastruktura ochrony zdrowia i usług społecznych (podstawowa opieka, dzieci do lat 3, medycyna pracy, mieszkania socjalne);
- infrastruktura dydaktyczna szkół, szkolnictwa zawodowego i wyższego;
- infrastruktura przedszkolna;
- opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobki, kluby dziecięce, nianie;
- profilaktyczne programy zdrowotne – krajowe i regionalne, programy zdrowotne przeciwdziałające przerwaniu aktywności zawodowej;
- edukacja przedszkolna (nowe miejsca, zajęcia, poprawa dostęp., godzin otwarcia);
- edukacja podstawowa i ponadpodstawowa (zajęcia pozalekcyjne, pozaszkolne, praca indywidualna, kompetencje nauczycieli);

- program stypendialny dla szkół ponadpodstawowych i zawodowych;
- podnoszenie umiejętności, kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych;
- nowoczesne nauczanie (TIK) – Cyfrowa szkoła, E-nauczyciel;
- kształcenie zawodowe (doradztwo, programy edukacyjne, staże u pracodawców);
- wsparcie i tworzenie centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (sprzęt, programy doradztwa zawodowego, dualne systemy kształcenia).

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020²⁴

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

---

²⁴ Źródło: www.minrol.gov.pl

Spis tabel:

Tabela 1. Słownik skrótów.....	5
Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2019 r.).....	9
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2019 r.).....	9
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.....	24
Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).....	27
Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej Gminy Przeclaw.....	28
Tabela 7. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.....	30
Tabela 8. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy.....	31
Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.....	31
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	32
Tabela 11. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	32
Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	41
Tabela 13. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku dla wskaźnika L _{DWN}	42
Tabela 14. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku dla wskaźnika L _N	43
Tabela 15. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.....	45
Tabela 16. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.....	46
Tabela 17. Wykaz instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne na terenie Gminy Przeclaw. ..	47
Tabela 18. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa podkarpackiego w roku 2019.....	47
Tabela 19. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Przeclaw. ..	51
Tabela 20. Charakterystyka JCWPd nr 133.....	53
Tabela 21. Charakterystyka JCWPd nr 134.....	54
Tabela 22. Stan JCWP obejmujących swoim zasięgiem Gminę Przeclaw.....	56
Tabela 23. Ocena stanu JCWP rzecznych obejmujących swoim zasięgiem Gminę Przeclaw, w latach 2017 - 2019.....	57
Tabela 24. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 133 oraz JCWPd nr 134.....	58
Tabela 25. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Przeclaw (stan na 31.12.2019 r.).....	63
Tabela 26. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Przeclaw (stan na 31.12.2019 r.).....	63
Tabela 27. Charakterystyka aglomeracji obejmujących obszar Gminy Przeclaw.....	64
Tabela 28. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Przeclaw.....	68
Tabela 29. Powierzchnia geodezyjna gminy według kierunków wykorzystania (31.12.2019 r.).....	73
Tabela 30. Zestawienie rodzajów odpadów powstałych, na terenie Gminy Przeclaw, w 2019 roku. ...	77
Tabela 31. Lista funkcjonujących na terenie województwa podkarpackiego instalacji komunalnych.....	78
Tabela 32. Użytki ekologiczne Gminy Przeclaw.....	88
Tabela 33. Struktura lasów położonych na terenie Gminy Przeclaw w roku 2019.....	92
Tabela 34. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.....	100

Tabela 35. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych wyznaczonych w ramach POŚ.	110
Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.	115

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Gminy Przeclaw na tle powiatu mieleckiego.	7
Rysunek 2. Położenie Gminy Przeclaw na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.	8
Rysunek 3. Podział województwa podkarpackiego na strefy ochrony powietrza.	29
Rysunek 4. Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.....	33
Rysunek 5. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.....	33
Rysunek 6. Zasięg obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.....	34
Rysunek 7. Wyznaczony obszar przekroczenia w zakresie benzo(a)pirenu na terenie Gminy Przeclaw w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB.	34
Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O ₃ ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2019 roku.....	35
Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń celu długoterminowego dla wartości AOT40 O ₃ określonego ze względu na ochronę roślin w województwie podkarpackim w 2019 roku.....	36
Rysunek 10. JCWP na tle Gminy Przeclaw.	52
Rysunek 11. Gmina Przeclaw na tle JCWPd.	53
Rysunek 12. Gminy Przeclaw na tle GZWP nr 425 „Zbiornik Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów”.....	54
Rysunek 13. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.....	57
Rysunek 14. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Przeclaw.	59
Rysunek 15. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Przeclaw.	59
Rysunek 16. Obszar siedliskowy sieci Natura 2000 "Dolna Wisłoka z Dopływami" na tle Gminy Przeclaw.	84
Rysunek 17. Rezerваты przyrody na tle Gminy Przeclaw.....	85
Rysunek 18. Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu na tle Gminy Przeclaw.	86
Rysunek 19. Użytki ekologiczne na tle Gminy Przeclaw.....	87
Rysunek 20. Korytarz ekologiczny Dolina Pasłęki-Puszcza Piska na tle Gminy Przeclaw.....	92
Rysunek 21. Lasy Gminy Przeclaw.....	93